

BRONĖS JAMEIKIENĖS VITRAŽŲ PARODOS

J. DAINAUSKAS

Chicagos viešosios bibliotekos meno skyriaus skaitykloje š.m. birželio mėnesį buvo išstatyti dailininkės Bronės Jameikienės septyni skaldyto stiklo vitražai: 1. Pavasaris (Spring), 2. Veronikos skara (Veronica's Veil), 3. Rytie tiškoji Madonna (Oriental Madonna), 4. Vaivorykštės šokėjai (The Rainbow Dancers), 5. Trys Išminčiai (The Three Magi), 6. "... ir aš karalius!" (The Rooster) ir 7. Angelas Sargas (The Guardian Angel). Paroda buvo surengta bibliotekos vadovybės. Lankytojams taip pat buvo pateiktos trumpos biografinės dailininkės žinios bei josios pasakymai apie meną apskritai ir vitražinės kūrybos bei technikos klausimais.

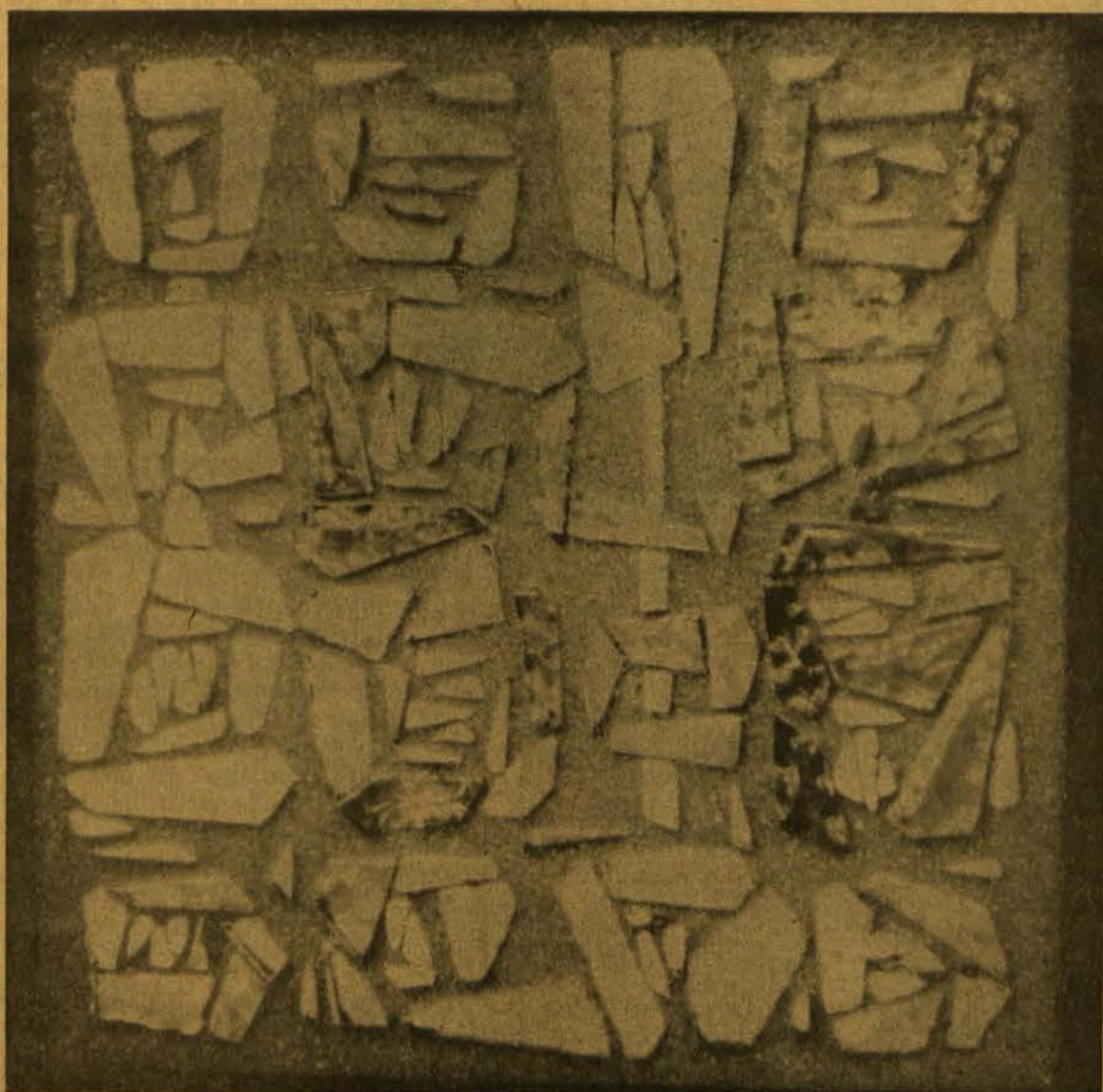
"Stone Brandel Center" meno galerijos atstovai, susidomėję ta paroda, pakvietė dailininkę anuos savo kūrinius išstatyti ir jų galerijoje: 1439 So. Michigan Avenue. Šioje galerijoje Br. Jameikienės kūrinių paroda buvo atidaryta š.m. liepos mėn. 29 d. ir tęsis iki š.m. rugpiūčio 30 d. Greta ankščiau išvardintų septynių vitražų, naujoje parodoje randame dar tris piešinius projekto vitražui "... ir aš karalius!", pora drobinių audinių tautiniais motyvais, audinį, pavadintą "Pie ta" ir kilimą — "Iečių šokis" (Dance of Spears), charakterizuojančius Bronės Jameikienės kūrybinius polinkius.

Dailininkės pasakymu, kūrybinis vitražų darbas jai yra ne tik transcendentinės, mistiškos šviesos šaltinių, bet ir savitai nepaprastu junginiu, šviesos bei spalvos simfonija. Jai meno kūrinys turįs būti gražus ne vien tik subjektyvine prasme, bet ir savo objektyvėmis normomis, savo rafinuotumu ir estetiškumu. Vis dėlto tai negali riboti dailininko kūrybinio individualumo laisvės, jo asmens savitumų, išraiškos išskirtinumo, savitų formų bei priemonių panaudojimo. Savo kūryba dailininkė siekianti pirmą eilę, išreikšti ne tai, ką ji mato, bet tai, ką ji jaučia, matydama tą ar kitą vaizdą, užtat ji savo darbus negalinti išvengti ir abstraktinių elementų, risant juos su forma bei spalva.

Vitražas savo pagrindiniais elementais artimai siejasi su mistika. Viduramžiais išbuvojęs, jis ir šiandien yra aktuali meno forma, pirmučiausia ne tik savo spalvų deriniu, bet ir piešiniu pa

brėždamas žmogaus veržimąsi aukštyn. Jis žiūrovą traukia ne vien tik savo tiesioginiu tekstu, bet ir potekste, t.y. tuo, ko dailininkas įsakiama gal ir nėra pasakęs, bet užtat užuominomis duodamas laisvę žiūrovo vaizduotei kurti sau artimiausią to kūrinio esmės vaizdą. Pažymėtina, jog darbas su skaldytu stiklu ir fiziškai nėra lengvas, reikalaujantis mokėti tiksliai operuoti plaktuku. Br. Jameikienės vitražai, nors jie būtų ir ne pirmą kartą matyti, neleidžia žiūrovui praeiti pro juos abejingai, jeigu tematiškai asmeniškai ir nebūtų įdomi. Mums tie vitražai dar ir tuo vertingi, kad jie yra persunkti lietuvių liaudies meno motyvais, liudies kūrybinės išraiškos formomis, kurias spalvotas skaldytas stiklas itin leidžia pabrėžti. Br. Jameikienės vitražai rodo, jog toji meninės kūrybos forma esanti artimiausia mūsų liaudies meno kūrybos elementams, ir tai ne vien tematiškos plotmėje. Skaldyto stiklo paveikslas, savo tariaimai primityviomis formomis neabejotinai priartėja ir prie mūsų dievdirbių kūrybos.

"Gaidžio" vitražo projektai,

Bronė Jameikienė

Vilvos šokis (skaldytas stiklas)

Bronė Jameikienė

Gaidys (skaldytas stiklas)

nors ir labai spalvingi, negali duoti tokių spalvų, kokias pažeria skaldytas stiklas. Tikrai — spalvingų plunksnų, su raudona skiautere ir puošnia, aukso spalvos uodega vitražo gaidys yra tiesiog girdimas. Atrodo, kad jis, pasižokėjęs ant žalumo spindinčios tvoros, tuojau pat atidarys savo kakarinę, kad visam kiemui skardžiai ir išdidžiai sušuktų: "... ir aš karalius!". "Rytie tiškoji Madonna" ir "Trys išminčiai", su savo raudonos ir gelsvos ugnies spindinčiomis spalvomis, neatsitiktinai buvo premijuoti (ankstyvesnėse parodose). Iš jų ir "Veronikos skaros" vitražų tikrai dvelkia viduramžių gotikos mistiškumas, vaizduojantis tai, ką žmogus jaučia, galvodamas apie tų vitražų motyvus.

Abi tos parodos buvo gana gausiai žiūrovų lankomos. Tų parodų vietos savaime nulemia, kad jomis grožisi daugiausia lietuvių, daugumoje kasdieniniai bė

lietokos bei įvairių meno galerijų lankytojai. Būdinga, jog ir labai materialistinėje aplinkoje, kokia iš viso esanti Amerika, menų domisi net gana daug žmonių. Tad ir mūsų dailininkams svarbu, kad jų kūrybos parodos būtų tokiose salėse, galerijose, kurios esančios labiau prieinamos platesnei viso krašto visuomenei.

Paroda nėra gausi savo kūrinių, bet gausi ir nesiriša su vitražų esme. Juk jau nemaža Br. Jameikienės vitražų puošia įvairias bažnyčias ar kitokius viešuosius pastatus, iš kurių juos paėmti kokiai parodai iš viso neįmanu. Tad gerai, kad nors ir tiek galima jų pamatyti dar tebevykstančioje parodoje.

RŪBENSAS LIETUVOJE

— Didžiojo flamandų dailininko Rubenso kūrinių yra ir Lietuvoje. Du iš jų Vilniaus paveikslų galerijoje ir trys Kauno M.K. Čiurlionio vardo muziejuje. Kaip žinia, Rubensas yra nutapęs Lietuvai bei Lenkijos karalių Žygimanto III Vazos ir Vladislavo IV portretus, kurie išlikę užsienio muziejuose. Yra žinių, kad Rubensas bus iliustravęs Vilniaus akademijos profesoriaus M.K. Sarbievijaus knygas, jų tarpe 1632 metais išleistas jo "Lyrikos knygas", nes kairiajame puslapyje kampe, po Apolono kojos, yra įrašas: "Pet. Paul. Rubens pinxit" (Peteris Paulius Rubensas piešė). Vienas šios knygos egz. buvęs ir Kauno Vytauto Didžiojo universiteto bibliotekoje, deja, neatpažintas ir neiškeltas. Tik po II pas. karo jis buvo "atrastas" ir perduotas Vilniaus universiteto mokslinei bibliotekai. **B.K.**

Kertinė Parastė

APREIŠKIMO DIEVAS

Daug yra būdų Dievui komuniuotis su žmogumi. Suverdamas žmogų, Dievas komuniuojasi su juo kaip Kūrėjas su kūriniu. Išlaikydamas jį — kaip Apvaizda su globotiniu. Teikdamas žmogui malones — kaip Atpirkėjas su nusidėjėliu. Apreiškdamas reikalingas žinoti išganyto tiesas — kaip Mokytojas su mokiniu. Gilesnis žvilgsnis į pastarąjį būdą ir yra šio mąstymo tikslas.

Plačia prasme apreiškimas reiškia bet kurio būdu Dievo atsiskleidimą žmogui. Anksčiau minėtas (Draugas, liepos 27, kultūr. pried.) intuityvus Dievas ir yra Dievo sąlytis su žmogaus siela, kuris iš sąmonės iškyla sąmonė ir tampa pažintu Dievu.

Jonas Dunskotas (šv. Tomo bendralaikis) savo didžiulame teologijos veikalė, įsigilinęs į žmogaus proto pažinimo paslaptis, mano, kad Dievo išmintis sklaidžiasi pasaulyje spinduliavimo būdu, kurių pagalba žmogiškasis protas gali pažinti pirmines tiesas, kurios yra pirm patirties, kaip, pavyzdžiui, tapatybės, prieštaravimo, lygybės loginiai dėsniai. Tokiu būdu Dievas apreiškia kiekvienam normaliam žmogui. Žmogiškasis protas yra tarsi susijęs su dieviškuoju protu, ir šiuo pagrindu jis išsilaiko.

Tačiau griežta prasme apreiškimas, kaip sako šv. Tomas Akvinietis: "Tikėjimo apreiškimas yra dieviškų tiesų perteikimas žmogiškam pažinimui" (2,2,q1a1). Tokiu būdu pirmasis tikėjimo tiesų pažinimo šaltinis yra pats Dievas. Žmogus, anot Tomo, naudojasi tomis tiesomis, kaip priemonėmis (mediis).

Toks yra principinis apreiš-

kimo apibūdinimas. Dievas yra pirminis šaltinis. Tačiau, konkrečiai imant, apreiškų tiesų perteikime dalyvauja ir žmogus su savo įnašu.

Pirmausia, apreiškimas nėra izoliuotas nuo aplinkos, grynas teoretinis tikėjimo mokslas. Jį išsukė pats gyvenimas. Kai žmogus savo gyvenimu nusisuko nuo Kūrėjo ir atsigrežė į tvartinius, Dievas prabilo jį įspėdamas, atitinkamai nubausdamas, bet kartu ir apreiškdamas būsimą atprikimo viltį. Žydų tautos istorija yra ne kas kita, kaip Dievo nuolatinis įsiterpimas į žmogaus gyvenimo reikalus. Gyvenimas išsukia Dievo įsikišimą į išrinktosios tautos išlaikymą tikėjimo kelyje, ir Dievo duoti Izraeliui pamokymai formuoja tautos gyvenimą. Taigi apreiškimas nėra vienpusiškas teoretinis Dievo bylojimas. Jis yra reciprokinis, tai yra žmogaus gyvenimas išprovokuoja Dievo atsivėrimą ir, iš antros pusės, Dievo kaip aukščiausio autoriteto įtakingas žodis formuoja žmogaus gyvenimą.

Antra, Dievas apreiškdamas žmogui tam tikras tikėjimo, ar moralės tiesas, jas išreiškia idėjomis, kurios tarpininkai paliečia žmogaus protą ir kalpo tokios yra suvokiamos. Tačiau žmogus, suvokęs jam apreiškto tikėjimo tiesų ir moralės dėsnių idėjas, turi jas išreikšti tam tikru būdu, kad galėtų jas komuniuoti gyvenamojo laikotarpio bendrijai. Gavėjas turi apreiškto idėjas išreikšti savo tautos gyvąja kalba ir tuo būdu idėjas konkretinti gyvosios kalbos pavidaluos. Jis turi apreiškto idėjas išreikšti suprasti ieškoti vaizdinių būdų: figūrų, palyginimų, metaforų, alegorijų. Jis turi panaudoti tam tikrą išreiškimo formą: prozą, poeziją. Apreiškimo gavėjas gali reikšti saviu individualiu būdu: vienas kalba istoriniu metodu, kitas beletristiniu, dar kitas filosofiniu (išminties ir Patarlių knygos). Tuo būdu grynas apreiškimas tampa įjungtas į kultūrinius gyvenamo laikotarpio reišmus. Jis tampa sukonkrečintas pagal žmogaus kalbėjimo būdą, pagal gavėjo imlumo talentą, pagal bendrijos mokslinį lygį, pagal pasaulėvaizdinę gyvenamo laikotarpio sampratą (saulė mažesnė už žemę, saulė sukas, žemė stovi). Apreiškimas įgauna to laikotarpio bendrijos būdingas žymes. Jis tampa bendrijos nuosavybe. Dėl to žydų tauta Dievo duotą apreiškimą sutautino iki jų bendrijos ribų, pavadindama Dievo duotą visai žmonijai apreiškimą tik Mozės religija, arba Izraelio religija.

Senasis Testamentas išaugo iš izraelitų tautos istorijos. Jame Dievo duotas grynasis apreiškimas tapo sužydintas ta prasme, kad rodo Dievas tampa tokiu siauru — tik vienos tautos globėju, o visus kitataučius persekioja, neapkenčia ir net prakeikia (psalmisto lūpomis). Skaitant Seną Testa-

Bronė Jameikienė, dailininkė, kurios vitražų kilimų ir projektų darbai dabar išstatyti "Stone-Barel Centre" meno galerijoje, 1439 So. Michigan Aven., Chicago. Birželio mėn. jos darbų paroda vyko Chicagos viešosios bibliotekos centrinių rūmų meno skyriuje.

Nuotr. Raymond M. Sato

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Apreiškimo Dievas.
- Bronės Jameikienės vitražų parodos.
- Pasternako laiškai.
- Vizitas rašytojui švaistui.
- Ispanų poeto žodis apie lietuvių poeziją.
- Manuel Blanco - Gonzalez eilėraštis.
- Kamerinio koncerto proga.
- Naujas filmas ir naujas žmogus.
- Dar kartą Perugijoje.
- Aldona Stempužienė amerikiečių spaudoje.
- Rašytojų kova prieš cenzūrą.
- Melburno "Aušra".
- Dr. A. Macelna apie bendravimą su kraštu.
- Filmų įvairumai.
- Kultūrinė kronika.

PASTERNAKO LAIŠKAI

Jo kančia dėl nužudytų draugų. Ką jis rašė moterims ir apie moteris

JUOZAS PRUNSKIS

Nobelio premija apvainikuota ji Borisą Pasternaką mes pažįstame iš jo romano "Dr. Živago", daugelis būsimie matę pagal tą veiklą susuktą filmą ir literatūros mėgėjai bus skaitę Pasternako poezijos.

Dabar turime progos iš asmeniškų Pasternako laišku, rašytų gruziniams rašytojams, su kuriais jis susipažino, susidraugavo, kurių nelaimė, kenčiant dėl komunistinės spaudos, jis pergyveno, pažinti jį kaip nuostabią kūrybingą žmonių bičiulį. Tie laišškai yra išspausdinti tik balandžio 24 d. išspausdinti išėjusioje knygoje "Letters to Georgian Friends". Laiškus iš rusų kalbos išvertė ir įveda apie Gruzijos rašytojų parūpino David Magarshak (išleido Harcourt, Brace and World, Inc., New York, 190 pusl., \$4.75).

Ryšių su Gruzijos rašytojais

Šie laišškai apima Pasternako di džiūtos įtampos metus, brestant jo konfliktui su komunistine tironija. Jis 1931 m., ieškodamas išsiblaškymo, buvo nuvykęs į Gruziją. Jį prigludė poetas Jašvilis ir jo žmona Zinaida savo namuose Tiflise. Susipažino su eile to krašto poetų ir palaikė ryšį su jais suirašinėdamas. Paskutinį kartą į Gruziją nuvyko 1959 m., kilus audrai dėl "Dr. Živago". Tada viešėjo pas komunistų likviduoto rašytojo Tabidzės žmoną Niną.

Pasternakas buvo sužavėtas laisviau besireiškiančiu literatūrinio gyvenimo Gruzijoje, emė verstį jų poeziją ir paruošė keletą jo leidinių. Didieji Pasternako draugai rašytojai — Paolo Jašvilis ir Titian Tabidze — žuvo kaip komunistų spaudos aukos. Šiame laišku rinkinyje yra įtraukti susirašinėjimų su nužudytųjų rašytojų šeimomis. Aišku, šitoks laišku rinkinys Sovietų Sąjungoje negalėjo pasirodyti. Jis išėjo užsienyje, kaip visa eilė kitų pro geležinę uždangą slapčia išgabentų veikalų.

Suprantama, laišškai buvo adresuoti siunčiami paštu. Taigi rašyti atsargiai. Bet ir jie atskleidžia Pasternako išgyvenimus, nuostabią Gruzijos kūrėjų, jo gilius pergyvenimus raudoniejiems diktatoriams likvidavus kūrybinguosius žmones. Iš viso šie laišškai apima 28 metų laikotarpį. Rinkinį yra 67 laišškai, kurių 28 adresuoti nužudytojo poeto Tabidzės žmonai.

Režimo spauda

Ižangoje Pasternako laišku ver tėjas suglaudintai, bet išsamiai su pažindina su Pasternako gyvenimu, jo kūryba, su Gruzijos rašytojais. Iš čia sužinome, kad, pasiskyrus Pasternakui Nobelio premiją, jau 1958 m. spalio 27 d. jis buvo išmestas iš Sovietų rašytojų sąjungos. Režimo nemalonė patekusio autoriaus knygų leidyklos baiminosi leisti, o gyventojai — pirkti. Pasternakas pergyveno keletą širdies atakų, kol pagaliau 1960 m. gegužės 30 d. ir mirė.

Širdies žodis teroro aukos našlei

Patyręs, kad totalitarinio režimo persekiojamo P. Jašvilis nervai nebeišlaikė ir jis nusivė, o žmonai 1937 m. rugp. 28 d. Pasternakas rašo: "Mano Brangi, Var gše Tamara, kai man pranešė šią žinią, pirmu kartu nepatikėjau... Žinia tiesiog užėmė man gerkle. Buvau jos parbloktas ir tokiojo tebesu... Kai aš vėl ir vėl suvokiui, kad jau daugiau niekada nebeapmąstysiu to nuostabaus veido su jo aukšta, išmintinga kaktą, nei tų linksmų akių ir niekada negirdėsiu balso, kurio garsas buvo taip žavus dėl tokio gausumo patrauklių idėjų, aš paplūsiu ašaromis, aš blaškausi kančioje ir niekur negaliu rasti sau vie-

tos. Su tūkstančiais gerai atmintis išsilaukusių detalių mano atmintis ji parodo besikeičiančiose ap linkybėse, kada mes buvome draugėj keletos miestų gatvėse, ekskursuodami jūra ir kalnuose... Atminimas manęs sužeidžia, ir gallesčio skausmas neša į beprotybę, prieš akis iškeldamas priekaištą: ką gi aš padariau, kad esu amžinai nubaustas šiuo persikrymimu". Ir toliau laiške Pasternakas meza ga jo gyvenimo ryšį su Dievybe.

Giliai atjaustas skausmas

Lygiai jautrus jo laiškas kitai raudonojo režimo aukos našlei: Ninai Tabidzei, patyrus, kad nužudytas jos vyras. Pasternakas Ninai Tabidzei 1938 m. rašė: "Per eitą žiemą, kai viskas rįsosi su baisybėmis ir kančia, aš tarpais nubūdavau ašarose, galvodamas, jei kas sukelia man skausmą, tai ne mano paties kančia, bet kad aš pasidariau dalimi Jūsų baisiojo sukrėtimo ir dalimi Jūsų pačios. Stai dėl ko tas skausmas taip stiprus..." Sekančiais metais tai pčiai Ninai Tabidzei Pasternakas rašė: "Mano gyvenime tai išsiau kė toki būvi, kad po to įvyko nebebus mielas man joks džiaugsmas, nes nebeturėsiu su kuo juo dalintis. Aš mėgau mąstyti, kad gyvenu dėl jo, o jis dėl manęs..."

Pasternakas giliai užjautė nužudytojo rašytojo našlę, 1940 m. lapkr. 24 d. laiške jai tvirtindamas: "Mielai aš atiduočiau dalį savo paties gyvenimo, kad tik galėčiau padaryti Jūsų gyvenimą tai mingesniu". Gi sekanči mėnesį tai pačiai Tabidzei rašydamas "Naujų Metų sveikinimus", Pasternakas laišką pradėjo žodžiais: "Myltu jus labai, ir jeigu Jūs mano laiškus neužtikinate to bruožu, tai tik todėl, kad jie rašyti pervargus, gillame nusiminime ir bes skubant..."

Slapta parama

Norėdamas nors kiek palengvinti jos skausmą, jis 1945 m. rašė Gruzijos rašytojų dr-jos pirm. Chi kovani, kad kai tik susidarys jam honoraro avansas, pusę tų pinigų

Boris Pasternakas

gu teperduoda Ninai Tabidzei, bet suradęs kokį nors būdą, kad ji nežinotų, jog tie pinigai ateina iš Pasternako. 1950 metais rašytojas skundėsi Tabidzei, kad jo knygos tampa draudžiamos, bet taipgi guodėsi, kad gyvena, nenusilenkdamas prievartai. Tai jį daro laimingu. Ir už tai, jis sakosi, "esu pasiryžęs apmokėti savo gyvastimi." Kitame laiške vėl pasakojasi, kaip jis įvairias skausmo ir depresijos atakas nugalė darbu.

Pasternakas apie moteris

Idomus jo pareiškimas Ninai Tabidzei apie moteris. Laiške, rašytame 1953 m. rugs. 30 d., jis sako:

"Nuo pat vaikystės brandinau savyje balių pagarbos jausmą moteriai; visa gyvenimą pasilikau apstulbintas ir nustebintas jos grožio, jos vaidmens gyvenime, o taip pat ir mano jaučiamo pasigailėjimo ir baimės jai. Esu aš realistas

Gruzinių rašytojų ir rašytojų žmonos: Marija Šanšiasvili, Tamara Gašvilis, Nina Tabidze, Euphemija Leonidze.

Vizitas rašytojui Švaistui

Lietuvių Bendruomenės Santa Monicos apylinkės valdyba, vadovaujama pirm. inž. M. Kevalaičio, aplankė Lietuvių rašytojų draugijos 1968 m. literatūros premijos laimėtoją rašytoją Juozą Švaistą, gyvenantį Ramiojo vandenyno pašonė — Santa Monicos mieste.

Pasveikinę rašytoją su literatūriniais laimėjimais ir pasidžiaugę Švaistų-Balčiūnų gražiai kultuovomajam dekoratyviniui ir vaisinių medžių sodu, svečiai nufilma vo rašytojo gyvenvietę ir į juoste įrašė pasikalbėjimą su laureatu literatūrinėmis temomis.

Rašytojas Švaistas svečiams pasakojo apie savo literatūrinės veiklos pradžią, reikšė nuomone apie dabartinius rašytojus išei voje ir pavergtose Lietuvoje, kalbė jo apie literatūros konkursus ir literatūros premijas.

Anot paties autoriaus, jaunystėje jis pirmiausia susipažinęs su rusų literatūra ir joje subrendęs. Pradžioje lietuviškai mintis dvesti būvė sunku. Tada daręs vertimus iš rusų kalbos į lietuvių. Grįžęs iš Rusijos į Lietuvą, susidūręs su Zemaitės, Šatrijos Raganos, Kudirkos, Vienuolio raštais. Jie visi darė įtakos ir jo paties literatūrinei kūrybai.

Savo pirmąją knygą labai stipriai prisimenas, nes, jai pasirodžius, jam būvė pasiūlyta išeiti iš kariuomenės.

Apie dabartinę literatūrinę kūrybą tremties rašytojas Švaistas atsiliepė be didelio entuziazmo. Ji autoriui atrodo gana plokščia: "Perskaitai ir pamiršti". Iš vyresniųjų neišsiskiria ir jaunesnieji,

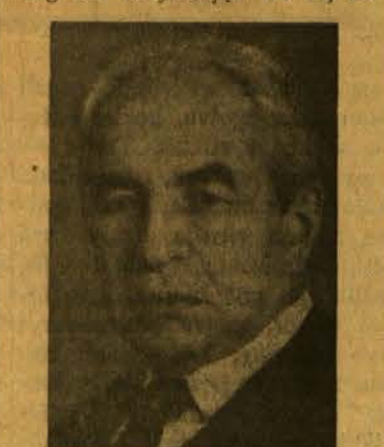
ir gerai pažįstu žemę. Ne dėl to, kad aš, kaip koks Don Zuanas, būčiau turėjęs daug smagumų su moterimi ant žemės, bet todėl, kad nuo pat vaikystės aš stengiausi nurankioti akmenėlius nuo tako, kuriuo moteris vaikščiojo".

Pasternako jausmas paskutinį gyvenimo momentą

Tabidzei jis labai atviras. 1953 m. sausio 17 d. Pasternakas, po širdies atakos, atrodė, iš ligoninės rašė: "Ta momentą, kuris atrodė bus paskutinis mano gyvenimo momentas, aš norėjau labiau kaip bet kada kitados, kalbėtis su Dievu... Viešpatie, aš šnabždėjau, dėkoju, kad gyvenimą ir mir tybę padarei tokius majestotiškus, kad padarei mane kūrėju, kad kūrybos darba padarei savo mokykla ir kad per visą gyvenimą mane pa ruošė šiai nakčiai. Ir aš nudžiugu ir verkiu iš džiaugsmo."

kurią avangardinę, modernią ar absurdingą literatūrą. Geras eilėraščius rašas Aistis. Bet Švaistui, kaip vyresniam, artimesnis Brazil džiūnis. Lietuvoje pasirodė geras Avyžiaus romanas "Kaifimas kryž kelė".

Paklaustas apie literatūrinis konkursus, Švaistas atsakė, kad jie gal labai naudingi pradedan tiesiems. Iš vyresniųjų juose ne daug kas dalyvauja. Be to, ko-

Juozas Švaistas - Balčiūnas

misijoms, Švaistui atrodo, trūksta objektyvumo.

Pats rašytojas Švaistas dėl silpnos sveikatos sakosi didesniai veiklai nebeįsijaujęs susikaupti. Rašas noveles.

Pabaigoje visiems rašytojams Švaistas palinkėjo išlikti tikrais žmonėmis.

I juostele įrašyta pasikalbėjima LB Santa Monicos apylinkės valdyba numaciui perduoti Pasaulio lietuvių archyvu. Rašytoją J. Švaistą vizitavo šie valdybos nariai: M. Kevalaitis — pirm., Edm. Arbas — vicepirm., St. Pau tienienė — kultūrinį reikalų va dovė, L. Zaikienė — sekret. ir Ad. Jocas — išd.

• Liublino Katalikų universiteto suaktis. "L'Osservatore Romano" rugpiučio 10 dienos numeryje mini Liublino Katalikų universiteto 50-ties metų suaktį. Lenkai katalikai tą suaktį atžymės ateinančio spalio mėnesi. "Deo et Patriae" — buvo programinis šūkis to didžiausio Lenkijos katalikų kultūros centro, kurį įrašė jo steigėjas kun. Radziszewski. Šiuo metu Liublino Katalikų universitete yra 4 fa kultetai: teologijos, literatūros, filosofijos ir bažnytinės teisės. Su universitetu yra taipgi susijusios dar kelios mokslo institucijos bei draugijos.

KRONIKA

• Prof. dr. Zenonas Ivinskis, dabar profesorijaus Bonnos universitete Vokietijoje, ruošiasi ateinančių mokslo metų naujam semestru. Skaitys paskaitas studentams apie Vokiečių ordiną, jo santykius su Lietuva ir Lenkija, o pratybose bus nagrinėjami Ordino santykiai su Vytautu ir Jogaila. Atliekamu laiku istorik renka medžiagą ir ruošia platesnę istorinę studiją apie 1926 m. gruodžio 17 dienos perversmą Lietuvoje. Profesorius vasaros atostogų metu aplankė Romą, vėliau dalyvavo Europos lietuvių studijų savaitėje.

• Monetų lobiai Lietuvos žemėje. Pasleptų pinigų ir kitokių senų vertybių lobio po II pasaulinio karo, įvedus kolchozus ir traktoriais giliau ariant žemę, buvo apskiai rasta Lietuvos žemėje. Vien tikfat Istorijos — etnografijos muziejuje yra 37 monetų lobiai; iš jų trys rasti prieš karą, gi 34 pokario metais. Visuose šiuose lobiuose priskaičiuojama apie 22,000 monetų. Iš viso šio muziejaus numizmatikos rinkiniai siekia 42,000 monetų. O kur dar kiti muziejai ir jų rinkiniai? Visa tai rodo, kad senoji Lietuva nebuvo atsilikęs kraštas, atvirkščiai, ekonomiškai labai progresyvus, gal būt, pralenkęs kitus kraštus. Rastųjų monetų tarpe yra nemaža Romos imperijos, arabų kraštų monetų. Jų radiniai rodo, kad jau Kristaus laikais lietuvių palaikė prekybinius ryšius su tų laikų kultūringais kraštais. Pirmieji Lietuvos pinigai (metalo lydiniai — pailgieji) atsirado XI amžiuje; jie išsilaikė ligi XV amžiaus. XIV a. II pusėje pasirodė pirmosios Lietuvos kaltinės monetos, išstusios metalo lydinis. 1955 metais rastame Alovės lobyje, buvo aptikti lietuviški lydiniai. Lietuvos pinigų kalyklos (Vilniuje, Kaune, Gardine) intensyviai veikė XVI — XVIII amžiuose. Kiek vėlesniuose radiniuose gausiai randa ma lenkiškų, čekiškų (Prahos), olandų, vokiečių, rusų ir kitų kraštų monetų bei talerių. b.k.

Rezid. Tel. 339-4688
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS,
GINEKOLOGINE CHIRURGIA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmia ligojus pagal susitarimą, jei neatsiliepia, skambinti HU 8-8222

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečiadienį užsaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Ofisas 5148 West 63rd Street
Tel: PRospect 8-1717
Rez. 2641 West 68th Place
Tel: REpublic 7-7604
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadienis užsaryta. Antradienis ir penktadienis vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 68-dios ir California
Atostogose nuo rugp. 11 iki 25 d. Reikalui esant kreiptis į Dr. Vytaurą — tel. PR 8-1223.

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 288-2323

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5 treč. ir šešt. tik susitarus.
Ofiso — HE 4-7558
DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradienis, penktadienis 2-9 v. Seštadienis 10-11 v. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 ps.)

mentą, gaunasi įspūdis, kad Dievas yra taip sužmogintas, jog jis ne tik panašus į žmogų savo kaip senio išvaizda, bet jis turi net žmogiškų aistrų: jis pyksta, keršija, jies ner vinas, jaudinasi kaip žmogus, jis džiaugiasi.

Seno Testamento Dievas mūsų laikams yra labai nedieviškas, o greičiau žmogiškas. Tai įvyko per apreiškimo išsireiškimą žydų tautos kultūrinuose rėmuose. Todėl, skaitant Se-

ną Testamentą, reikia jį su prasti ne mūsų gyvenamo laikotarpio kultūrinę plotmę, bet žydų tautos istorijos kultūrinę plotmę.

Dabartinė Dievo, kaip gryniosios Dvasios, samprata yra perdėm skirtinga nuo Seno Testamento žydų tautos Dievo sampratos. Dievas kaip Dvasia yra amžinai tas pats ir toks pat. Tik jo išreiškimas yra kartais labai sužmoginamas pagal tam tikro laikotarpio žmonių gyvenimo būdą ir papročius. Tai žinodami, mokėsime reikiamai suvokti ir Seno Testamento apreiškimo Dievą.

P. C.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm. antr. ketv. 2-5, 7-9 val. Penkt. 2-5 ir šeštad. 10-2 val.

Ofa. 735-4477, Rez. PR 8-8960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR FMOCINES LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EJINAS
Akuserija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Seštad. 12-3 val. popiet.
Trečiadienis užsaryta

Ofiso tel. PR 8-2320
Namu — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIGIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
VAIKŲ LIGOS
2856 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v. Sešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. užsaryta.

Ofiso ir but., tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 59th Street
Val: pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12-3 val. p. p. ir 6-8 val. vak. Seštad. 12-3 val. p. p. Trečiad. užsaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-1159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienį ir penktadienį 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
KODIKIU IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-9 val. vakarais. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HElnook 6-3545
(Ofiso ir rezidencijoje)
Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-7773 Rez. PR 8-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv., 5-8 val. antrad. ir penkt. 1-4 val. Pirmąją tik susitarus.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 8-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštad. 2 v. r. — 3 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviški kabinetai

DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7668
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 1-3 val. p. p. Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2860
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antrad., ketvirt. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštad. 12-3 val. p. p.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: pirm. nuo 6 iki 8 v. p. p. antr. ir ketv. nuo 8 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto. Kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val. antrad. nuo 2-5 popiet. ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2830
Rezid. telef. PR 8-6730

DR. ALDONA SIMKUS
AKIU LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabinetai tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurģija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-5 v. v. penktad. 10-11 v. r. 2-8 v. vak. Seštad. 1-4 v. vak. karo. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-8069

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1235
Ofiso val: Pirm., antr., Treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmąją ligojus tik susitarus
Val: 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Seštadienis 1 iki 4 val. Trečiadienis uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6648 So. Albany Ave.
Val: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141, Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirmad., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirt. 6-8 v. vak. Seštadienis 12-2 val. popiet.

ISPANŲ POETO ŽODIS APIE LIETUVIŲ POEZIJĄ

Pašnekesys su Manuel Blanco - Gonzalez

Prieš metus pristačiau "Draugo" skaitytojams Chicagoj profesorui, ispanų poetą bei kriką Manuel Blanco-Gonzalez. Vėliau kilo žingeidumas sužinoti, ką rašytojas galvoja apie mūsų tautos poezijos aruodą. Sunkoka buvo surinkti kiek daugiau reprezentacinių poezijos vertimų. Apsiribojau vien anglų kalba išleista antologija "The Green Oak", žurnalu "Literary Review" skirtu Pabaltijo tautų literatūrai, ir "Lituanus" numeriais. Sutarau laikui susitikime ir pokalbį pasukome poezijos kryptimi, nors poetas yra ir dailininkas.

— Iš šios negausios medžiagos, ką radote naujo, išskirtino, verto gilesnio dėmesio?

— Man gili įspūdis padarė jų su "dainos". Savo meniška forma jos priklauso kur kas senesniam klotui negu rašytinė literatūra. Jūsų dainos melistriškai išreiškia nekomplikuotus, natūralius, gaivinančius jausmus. O tame paprastume ir yra visas jų išradingumas. Savo dvasioje dainos atrodo man giminingos praeities romantiškajam šimtmečiui. Mano dvasioje jos paliko nepaprastai malonų skonį. Dainos šiek tiek persunktos net pagoniško jausmo, įdomios todėl, kad jos tokios skaidrios, be apsinkeito barokiškumo, be sudėtingo skausmo. Tur būt jos atitiktų Cante Jondo ispanų literatūrai.

— Mes, lietuviai, didžiuojamės Donelaičio "Metais": koks jūsų įspūdis?

— Perskaičiau tik porą trumpų ištraukų. Susidariau nuomone, kad tai išskirtinio grožio poema, savotiškas tautinis himnas, net su tam tikra politine potekste. Stilius didaktiškas su reto gražumo žodynu. Gaila, kad ši poema kitose tautose plačiau nepažįstama. Bet tai suprantama, nors ir apgailėtina. Mes turime irgi panašių pavyzdžių mažesniuose ispaniškosios Amerikos kraštuose. Jų kultūra žmonijai mažiau prieinama, tai tuo pačiu ir mažiau pažįstama. Kartais prasiveržia vienas kitas pirmieji rašytojai, kaip pvz. Ruben Dario iš Nikaragvos. Sakysim, Urugvajaus literatūra irgi mažai kam pažįstama, bet tai nereiškia, kad ten dėmesio vertos jos ir nėra. Čia jau komunikacijos problema. Kartais, tik daugeliui metų pralinkus, atkasamas tas ar kitas literatūros šedevras didžiuliuoju pasaulio literatūros centruos vienu dėl to, kad autorius buvo boliviëtis. Kūrinys tada atrodo lyg ir mažiau svarbus. Išivaizduoju, kad lietuviams pripažinimo problema yra dar sunkesnė, nes ispaniškos Amerikos kraštus jungia dar viena ispanų kalba. Jums tenka čia susidurti su milžiniška vertimų problema. Ir, deja, mažai kas tegali padėti, nes iš vis mažai kitataučių kalba lietuviškai.

— Ar galvojate, kad turėtumėte stengtis gausiai versti lietuvių literatūrą į svetimų kalbas?

— Sunku patarti, ką reikėtų daryti. Veikalo pasisekimas ar net tautos literatūrinis pasisekimas priklauso nuo daug ko. Dažnai literatūriniai tos ar kitos tautos aukso amžiai istorijoje kaip tik sutampa su tautos pirmiejiu atsiskleidimu visose srityse. Be abejonės, vertimai į svetimų kalbas atkelia būtinus prieinamumo vartus.

— Kuris iš lietuvių poetų atrodė jums tiek įdomus, kad norėtumėte plačiau ir giliau su juo kuryba susipažinti?

— Maironis. Sužvilgėjo man tik jo kūrybos ledo paviršius, bet tikrai nuolat norėčiau jį gi-

DALIA KUCENIENĖ

liau pažinti. Susižavėjau jo mistika, kūrybos tyru originalumu, jo kančia ir jo poezijos tiesioginumu.

— Vartydami kitų tautų literatūros lapus, ar daug randate nelauktų netikėtumų? Ar nustebino jus kuo nors ir lietuviai?

— Labiausiai buvau nustebin tas jūsų mitologija: saulė moteriškame vaidmenyje, o mėnulis vyriškame. Tai nepaprastai originalu. Kitas atvejis irgi man labai įdomus: ar lietuvių tauta yra griežtai puritoniška pažiūra?

— Ne. Manau, kad esame tik truputį konservatyvūs, tačiau niekad nebūčiau apibūdinus lietuvių kaip puritonų. Kaip priėjote šios išvados?

— Lietuvių poezijos puslapiuose pasigedau, taip vadinamos, meilės poezijos, erotinės poezijos. Ispanų, o ypačiai prancūzų literatūroje, šalia mirties, meilė vaidina pagrindinį vaidmenį. Ypačiai šio šimtmečio poetai labai atvira rašo apie meilę bei erotiką. Tačiau lietuvių rinktinėje po

ezijoje sutikau tik surakintus natūralius jausmus, kietai apvaldytus, dvelkiančius vėsiom, klasikinėmis emocijom. Ispanuose ir senovės klasikais nesibijojo "poesia amorosa", kaip pvz. Arcipeste de Hita. Lietuvių poezija paliko man nekalto, tyrumo įspūdį.

— Nepaprastai idomi jūsų pastaba. Giliau pagalvojus, tikrai esame santūri, erotikos aprašymuose. Net ir dabartiniai autoriai neišdrįsta prasilenkti su skaitytoju "cenzūra". Bet, tai labai plati tema. Kaip patiko jums lietuvių poetai modernistai?

— Jie yra nuoseklūs sekėjai dabarties tendencijų: simbolistai, surrealistai, abstraktistai. Plačiau galėčiau pasisakyti apie Putną ir Milašį, kurie paliko man gilesnį įspūdį. Taipgi Bradūnas, kurį galėčiau apibūdinti kaip realistą, aiškiai perduodantį tautinį jausmą, patriotinę emociją, eilėraščių lygumą ir poetinį išbaigtumą. Apskritai, visa "The Green Oak" antologija palieka man malonų prisiminimą.

— Užskleidus šių rinkinių viršelius, koks buvo bendras jausmas?

— Bendrybėmis ir tegaliu da-

Manuel Blanco - Gonzalez

Moters portretas

lintis, nes per mažai dar esu susipažinęs su lietuvių kūryba, kad galėčiau būti kritiškas, tai būtų nenuoširdu ir net pretenzinga. Aplamai, pagrinde jaučiau nesu dėtumą, labiau tradicinį polėkį, neradau ypatingai didelės ir keistos eksperimentacijos (kas kartais atneša populiarumą), taipgi nesutikau Baudelaire ar Rimbaud "velniškos" poezijos, nei kokio socialinio perversmo tematikos. Nemint vien tik prancūzų, neradau nieko panašaus į Dylan Thomas stilių. Kas gali pasakyti, ar šitai yra pozityvu ar negatyvu? Atvirai kalbant, galvoju, kad iš mūsų bendravimo mažiau naudos iš manęs jums, negu man iš jūsų, nes jaučiuos praturtėjęs, praplėjęs savo literatūrinį akiratį, užgriebęs naują ir spindintį paviršių. Tačiau sunkoka būti kritiškam, giliau ledo nepralaužus.

— Kadangi nemažai vertimų radote žurnale "Lituanus", jodumu kaip vertinat šį leidinį?

— Žurnalu esu maloniai nustebintas. Paliko rimto, akademiško leidinio reprezentacinį įspūdį. Jis man primena Ispanijai leidžiamą "Revista Occidental". Nuostabus man ir "Lituanus" tiražo skaičius, nes pvz. mūsų literatūriniai žurnalai leidžiami daug mažesniais tiražais. Manau, kad, turėdami tokį puikų anglų kalbų įrankį, turėtumėte stengtis intensyviai versti ir jame spausdinti kuo daugiau savųjų autorių. Būtų nepaprastai įdomu matyti visą žurnalo numerį skirtą, sakykim, Maironio kūrybai, kaip kad buvo visas numeris skirtas Donelaičiui. Be abejo, pageidau-

tina kuo daugiau paties autoriaus teksto.

Svarbus yra tautinis kūrybinis momentas, bet didelis vaidmuo priklauso ir propagandai. Sakysim, jei toks Picasso būtų pasiūkęs ir užsidares vien tik Malagoje, vargu ar jis būtų pasiekęs pasaulinio garso. Tai tik vienas pavyzdys, kuris turėtų skatinti menininkus kuo plačiau būti pažintais ir tuo pačiu, laimei padedant, pripažintais. Mažai rašytojų pagarsėjo vien tik "regionaliu" kūryba. Gal tik Mistral, rašydamas provansališkai, bet jo kūriniai taip ir pasiliko be itakos literatūros raidai. Kaip ir mažai kas yra susipažinęs su mūsų Katalonijos didžiuliu dainium Jacinto Verdager, kuris parašė "La Atlantida". O šio šedevro likimas panašus į Donelaičio "Metus". Donelaitis, nors ir pripažintas kūrybos milžinu, liko daugiau tik savo tautos ribose. Galime visi čia pasimokyti iš prancūzų, kurie puikiai sugeba savo tautos menininkus laiku ir kolo-sališku mastu išreklamuoti ir pristatyti pasaulio literatūros centruose.

Pokalbyje ilgokai dar poetas Manuel Blanco-Gonzalez domėjosi lietuvių tautos praeimi, jos kultūra ir šių dienų lietuvių rašytojų nelengvomis darbo sąlygomis bei pasiektais laimėjimais. Atsisveikindama jaučiau, kad šiam ispanų poetui nebeskam-bės beprasmiškai bei egzotiškai žymiųjų lietuvių poetų vardai, o jis pats ir toliau domėsis lietuvių kūrybinėmis pastangomis ir jų pasiektais rezultatais.

indiferentiškas susimąstymas

MANUEL BLANCO-GONZALEZ

save išvelgdamas tylumoje ir ilgai viename veidrodyje matau nurimusį kūną ir išdžiuvusį veidą
mano pergamentinę odą ir mano kietas akis
giliai šaltas akis ir be gyvasties
mirties kaukėje jau įrėžtas
ženklų beribėmis
neįmatomas raukšlės ir išrikuotas žaizdas

ar tai kilnus veidas — susimąstau —
pakankamai stačiakampis profilis
rimtos sudėties
kuris taipgi jau rengiasi
melsvam gipsui ir atminimui?

įžiūrėdamas save mirusiu
indiferentišku
kaip be abejonės vieną dieną
įžengsiu į užmirimą ir dulkes be praeities

įžiūrėdamas save mirusiu
įamžintu
kada dar save jaučiu su nustebimu
kaistanti mėsa gyva ir staigi

įžiūrėdamas save mirusiu
indiferentišku sau ir savo geismams
jau be tikslaus skruosto
jau be akių be skausmo be praeities
tariu šis žmogus vienas žmogus bet koks žmogus
vienas žmogus tariu be ypatingos šilumos be rūstybės
kurį nei pažįstu nei suprantu
kas nors kuris tikrumoje man net neįdomus.

Iš ispanų kalbos vertė

Dalia Kučienė

KAMERINIO KONCERTO PROGA

Pirmas lietuvių veiklas dvyluktone serijine technika

IZIDORIUS VASYLIŪNAS

kaip tik ir turi pasitarnauti atspalaidavimas nuo tonacijos.

Šios sistemos kūrėju yra Vienos kompozitorius Arnold Schoenberg (1874-1951). O jai įsigalėti daug padėjo du jo sekėjai, garsūs kompozitoriai Alban Berg (1885-1935) ir Anton Webern (1883-1945). Serijinė dvyluktos tonų sistema buvo Schoenbergo išrasta jau pačiame jo kūrybos išsivystyme. Nagrinėdami Juliaus Gaidelio veikalą, mes puikiai su-

tervalais ji eina į priešingą pusę: kas ejo žemyn, eina į viršų, kas į viršų, žemyn. Angliškai tai vadinama inversion. Tuo būdu gaudame visai skirtingą serijos versiją, būtent: e-f-fis-h-c-des-g-as-es-b-a-d-. Trečia serijos forma yra atbulinė, angliškai — retrograde form. Čia serija pradeda nuo galo, paskutinįjį gaidą, ir baigiama pirmąja. Jos formulė atrodo šitaip: fis-h-b-f-c-des-g-as-a-d-es-e. Ir ketvirtoji serijos forma yra atbulinė apvertimas, būtent: d-a-b-es-as-g-des-c-h-fis-f-e.

Be šių keturių serijos formų, dar yra absoliuti laisvė transponuoti jas visas keturias į bet kokį intervalą žemyn ar aukštin. Dar pridėkim laisvę kartoti kiekvieną gaidą kiek tik reikia, pasirinkti gaidos oktavę pagal norą, pasirinkti instrumentą, pasirinkti kada ir kaip jam seriją pavesiti — ir mes maždaug turėsime visas galimybes, kuriose turi vykti kompozitoriaus kūrybinis darbas.

Tačiau mes ir vėl suklysim, jei pagalvosime, kad kompozitoriui liko tik mechaniškas gaidų rinkimo darbas. Muziką sudaro trys nedalomai pagrindiniai elementai, tai melodija, ritmas ir harmonija. Šios sistemos akivaizdoje tik melodija yra apribota serijos formulių ribomis. O kadangi ir pačią seriją sukuria pats kompozitorius, reikia žiūrėti į ją, kaip į palengvinimą kūrybinio darbo, bet nevaržymą.

Užtat ritmui čia tenka pakelti visą įvairumo užduotį. Čia prasideda pats didžiausias kompozitoriaus darbas ir kūrybingumas. Ritmas jam padeda išraišti ar sukurti puikias melodijas, jas vystyti, plėtoti bei jungti į bendrą visumą. Ir nebūtinai visos dvylika gaidų turi sudaryti melodijos periodą. Kartais melodijos periodui užtenka kelių serijos gaidų. Likusios gaidos pradeda naują periodą.

Tačiau kūrybiniame procese svarbi ir harmonija. Jos kūrimas tampa prielaida su visu kūrybinių veiksmų, nes keičiant melodijos ritmą, savaime keičiasi ir harmonija. Norint išgauti pageidaujamą harmoniją, reikia išraišti ir atitinkamą ritmą, serijinę melodiją pagreitinant ar pristabdant. Beje, pats svarbiausias kūrybinio proceso darbas yra visai tai išorinai veikalo aprangai įkvėpti gyvos dvasios, kad muzika nebūtų vien tik estetiškas žaisliukas, skambaliukais papuoštas, bet prasmingas žmogaus sielos išgyvenimas. Tai reiškia, tokiais pat in-

Julius Gaidelis

sipažinsime ir su pačia ta sistema.

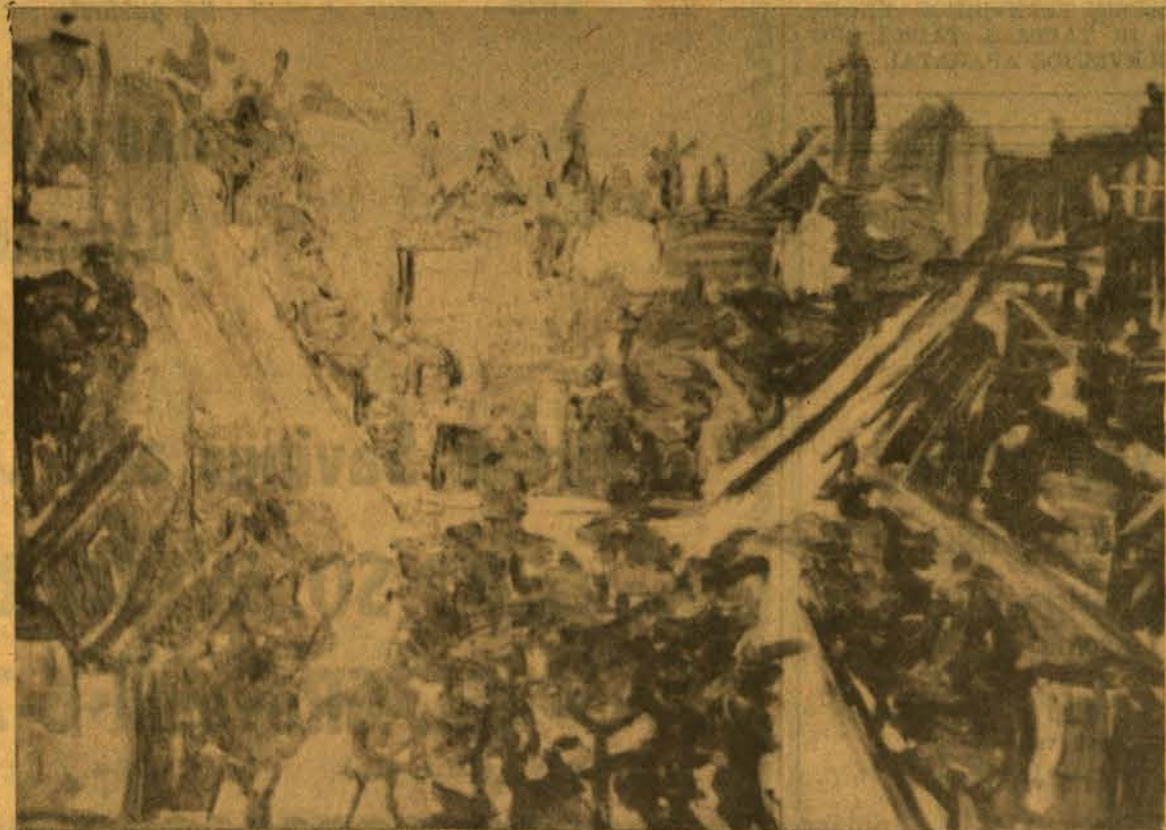
Serija, angliškai dar vadinama tone row, vokiškai Grundgestalt, yra eilė visų dvylukos chromatinės gamos gaidų, kurių tvarką kompozitorius pasirenka pagal savo norą. Aš manau, čia yra pradžia kūrybinio proceso, nes kompozitorius jau turi išjausti, ką jis iš tos tonų eilės galės išvystyti. Svarbu čia išskirti, kad toji gaidų eilė lieka nepakeičiama visą laiką ir nuolat yra kartojama: viena serija gaidų praejo, kita ją seka, ir taip per visą veikalą.

Suklys tas, kuris pamanyt — kokia tai monotoniška! Čia tai ir yra šuo pakastas. Įvairumo tiek daug, kad sunku be galo pačią seriją atpažinti. Visų pirma pačios sistemos yra nustatyta keturių pagrindinių serijos formos. Pirmoji yra kompozitoriaus sukurta, kaip pavyzdžiui Juliaus Gaidelio tris. Ji atrodo šitaip: e-es-d-a-as-g-des-c-f-b-h-fis. Pas Gaidelį ji pažymėta atskira eilu- te tuoj po veikalo titulu. Antroji serijos forma bus jos apvertimas. Tai reiškia, tokiais pat in-

Manuel Blanco - Gonzalez

Gėlės

Manuel Blanco - Gonzalez

Peizažas

NAUJASIS KINAS IR NAUJASIS ŽMOGUS

Stasio Goštauto žurnalistas žygis ir
Jono Meko filminės mintys

Venecuelos sostinėje Karakase išėjęs literatūros ir idėjų žurnalas "Zona Franca", kurį redaguoja žymiausias šių dienų venecueliečių poetas Juan Liscano, šių metų balandžio mėnesio numerį paskyrė šių dienų JAV kinui, muzikai, tapybai ir literatūrai. Pažymėtina, kad šito specialaus "Zona Franca" numerio paruošimą įgalino redakcijos aktyvus bendradarbiavimas su mūsikiu Stasiu Goštautu, kuris, kaip redakcija pabrėžia, pravedė pasikalbėjimus su žymiausiais atskirų sričių atstovais, pats parašė išsamų straipsnį apie Šiaurės Amerikos naują kiną ir parūpino žurnalui gausią iliustracinę medžiagą.

Žurnalo redaktorius, savo įžanginiame straipsnyje apie maištingumą ir avangardą, pažymi, kad amerikiečių avangardas turi stiprų socialinį pagrindą ir yra linkęs į vidinį maištą, į psichinio pobūdžio akciją. Maištaudamas prieš amerikiečių visuomenę, jis pradeda pats keistis, mėgina būti skirtingas, sukurti naujus sąlyčius su pasauliu ir su artimu, žodžiu, stengiasi sukurti naują žmogų.

Vien tik Amerikoje, nepaprastai gyvybingumo ir įvairumo šalyje, rašo J. Liscano, tegalėjo paplisti atsinaujinimo ir persikeitimo judėjimas, daugumoje požiūrių meninis avangardas, kaip socialinis pasipriešinimas. Amerikoje išskyla ir vystosi prieštaringiausios idėjos ir laikysenos, persimetama iš vieno kraštutinumo į kitą, nes yra daug Amerikų: rasinės neapykantos pietiečiai ir visuotinės meilės apaštalai, biznierių ir "hippių", Vietnamo karo šalininkai ir greičiausiai jo priešininkai, puritonai ir ištovėliai, mašinų ir gamtos dievintojai. Šio krašto nuostabus gyvybingumas leidžia pasireikšti visiems, ir kai tuo tarpu modernūs pasaulis dar tik eina jo išmintais takais, amerikiečiai jau grįžta. Nors avangardas ir hippiai kelia maištą prieš tai amerikiečių "way of life", tačiau kaip tik šis gyvenimo būdas, nuvalytas nuo biznio ar politinės propagandos, leidžia atsirasti maištaujančiai jaunumenei, kuri pasinešusi į kvapą užimančias naujas menines tendencijas, kurias kaip tik ir aptaria šis specialus "Zona Franca" žurnalo numeris.

Dėl vietos stokos negalėdami plačiau pacituoti to itin įdomaus straipsnio, staptelsim tik prie jo pabaigos, kurioje J. Liscano pažymi, kad tuo tarpu, kai komunistų ir socialistų pasaulio intelektualai ir menininkai būriuojasi prie vadų tribunų ar eina į kalėjimus, tuo laiku, kai Europos intelektualai ir menininkai plaukia pasrovė, susinaikina ar už pinigų skolina kultūrą ir meną, kada Lotynų Amerikos ir Afrikos intelektualai apeina tikras problemas ir ieško lygių krantų, kuriuos jiems siūlo materialistinė pasaulėžiūra, kai Azijos inteligentija plunksną pakeičia į šautuvą ir atsisako kūrybinių uždavinių — Šiaurės Amerikos intelektualai ir menininkai stengiasi perimti pasaulio sąžinės balsą, kritikuoja valdžios veiklą, išlaiko kritišką nerimą ir vidiniai bei išoriniai aiškina. Teigimas ir negimas kovoja juose ir šiuo maištu jie įsibrauna į niekieno žemę, kurioje išvelgia neaiškia, bet originali išėiti.

Kol nebus suprasta ar įsijaušta ir to apvalancio avangardinio meno jėga, to ryžto pereiti į kitą pusę, nugalint visus pasipriešinimus, nebus galima jo reikšmės tinkamai įvertinti. Toje šalyje, kuri visad grįžta, kai kiti dar pradeda eiti, vystosi didelis atsinaujinimo judėjimas. Dabartis jamshwillerio "Reliatyvumas".

pilnumoje priklauso. Tik dar nežinia ar priklausys ateitis.

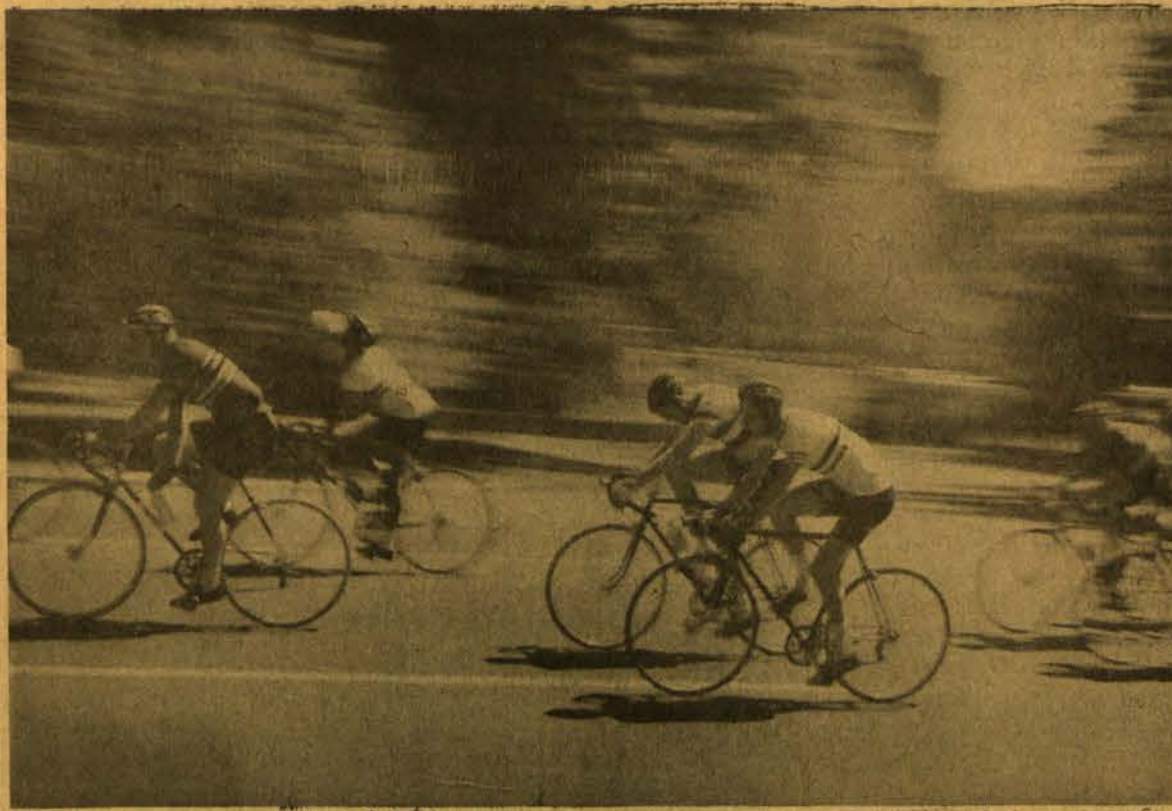
Kaip jau minėjome, St. Goštautas ne tik parašė specialiam "Zona Franca" numeriui straipsnį, bet ir pravedė visą eilę pasikalbėjimų, jų tarpe ir su mūsikiu Jonu Meku. Savo straipsnyje apie naują Š. Amerikos kiną kurį jis laiko natūralia nepasitenkinimo išraiška dabartinio Hollywoodo kino akivaizdoje ir naujų kelių ieškojimu sukurti tikram kino menui.

Jeigu dar vakar kai kas driso ironiškai juoktis, bežiūrėdamas į pirmuosius naujojo meno žingsnius, tai šiandien, sako S. Goštautas, niekas negali ignoruoti milžiniškų atmainų, kokias jis primetė, panaudodamas technikos priemones, sukurdamas naują estetiką ir išvystydamas pilnutinę estetinę išraišką, priešiną dar tebevyraujančiam proziniam kinui. Naują Amerikos kiną autorius aptaria kaip "atvaizdavimą veiksmo, kuriame žmogus pasireiškia veiksmu ar neveiksmu" ir jį skirsto į keturias kategorijas: 1. Abstraktus kinas, kuriame filmas neturi figūrinių paveikslų arba jie taip deformuoti, kad juos vos begalima atpažinti. Šis kinas naudoja lipdymus (collage), iškarpa iš laikraščių, žviesos žaidimus, atplovias, įbrėžimus paveikslus ir t.t. Jis yra laboratorijos ir proto gaminytis, pilnas techninių ir regėjimo efektų ir perstatymų. Ritmas, kartais greitas, kartais lėtas, turi pagrindinę, reikšmę šito kino ieškojimuose. Žymiausių šito kino filmų laikomas "Tylos aidai", sukurtas P.E. Goldmano.

2. Dokumentinis kinas vaizduoja aktualius įvykius ir šių dienų gyvenimo būdus. Šitai grupei priklauso daugelis įvairių naujojo kino kūrėjų, jų tarpe Andy Warhol ir Jonas Mekas. Tai kinas, kuriame spontaniškumas ir improvizacija gali fiksuoti grynojo meno ir poezijos paveikslus, tačiau jo darbo medžiaga yra žmogus. Bet koks, nors ir menkiausias, įvykis gali būti kameros pagautas ir montažo būdu perkeistas. Warhol tai daro nepaprastai lėtai, o Mekas, priešingai, greitai, nelygiu ritmu, tačiau gausiai perpindamas "idėjom" bei lyriniais paveikslais. Svarbiausia jo tema — žmogus ir jo socialinė misija.

A. Warhol išgarsėjo savo ilgais montažais: "Miegojimas (6 val.)", "Keturių žvaigždės (25 val.)". J. Mekas savo negausiuose filmuose didesnę laiko dalį pašvenčia organizavimui ir kitų skatinimui, tuo užimdamas poeto ir moralizuotojo poziciją. Tuo būdu jo filmai tampa gyvu protestu prieš esamą pasaulį santvarką, jos kaltinimui, kad ji leido įvykti Hirošimai ir Vietnamui. Savo filme "Medžių šautuvai" jis reiškia protestą ir norą pakeisti pasaulį.

3. Erotinis kinas (jausinis, nuogybių). Dėl suprantamų priežasčių jis kone populiariausias. Beveik kiekvienas amerikiečių naujojo kino kūrėjas vienu ar kitu būdu panaudoja tą temą. Tuo jie priešinasi puritoniškumui, iš kuno daro meninės kūrybos temą ir aplamai pasiduoda mūsų laikų polinkiui į erotiškumą. Čia visa rodoma atvirai, be jokių priedangų. Amerikos avangardas nori žmogų parodyti nuoga. Tos krypties neigiamais bruožais laikoma techniškas nerūpestingumas, lengva improvizacija, blogas skonis ir menki estetiški laimėjimai. Tačiau jų tarpe yra, tvirtina S. Goštautas, ir idealinio grožio filmų, kaip pvz. Ed. Em-jinio judėjimas. Dabartis jamshwillerio "Reliatyvumas".

Lenktynės.

Nuotr. Vytauto Maželio

4. Kompiuterio kinas. Iš tikrųjų, tai nėra jokia nauja kino rūšis ar ypatingas stilius, o tik įvairių elektroninių aparatų panaudojimo išdava. Jis nuolat keičiasi. Tai kontrastas kitų trijų grupių statiniam kinui.

Savo įdomaus straipsnio gale St. Goštautas pažymi, kad šių dienų avangardas esąs ne tapyba, ne muzika, ne literatūra, o kinas. Dailininkai, muzikai ir poetai jame randa geriausius išsakymo būdus.

St. Goštauto žurnalo vardu pravestam pasikalbėjime su Jonu Meku į klausimą, kas yra naujas Amerikos kinas, Mekas atsako, kad tai esąs natūralus judėjimas prieš seną Hollywoodo kiną, natūrali naujos generacijos išraiška ir kartu estetinis judėjimas, kartais sąmoningas, kartais ir ne. Jis, užuot rūpinęsis ekonominiiais reikalais, savo dėmesį sutelkia į vidinį gyvenimą. Menas visad buvo menko dvasinio avangardo išraiška. Kinas, kaip mažiausias iš visų menų pri pažįstamas ir tuo pačiu labiausiai spontaniškas, mažai Europos kultūros tradicijų veikiamas, pirmas pagavo naujojo žmogaus vibravimą. Naujasis Amerikos kinas yra to naujojo žmogaus išdava.

Į klausimą, ar naujasis Amerikos kinas yra labiau etinis negu estetinis judėjimas ir kokie yra jo bruožai, J. Mekas atsako, kad visa, kas nauja mene, esą mora-

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

turėdavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

tuodavo kas nors įvykti: kova, peštynės, meilė. Nebuvo galima suprasti filmo, kur nieko neįvykdavo. Tačiau būdavo užmirštama, kad mene ne vien tik didžioji tema suteikia estetinę vertę, bet kaip ši tema, didelė ar maža, yra traktuojama, išreiškiama, kombinuojama ir balansuojama. Meko manymu, kino ateitis glūdi abstraktyškume. Tačiau ir turinio kinas, prieš kurį jų buvo

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Dail. Marija Ambrozaitienė su dviem savo paveikslais dalyvavo The Dunes Arts Foundation meno parodoje Michiana Shores, Ind., ir už vieną litografiją laimėjo piniginę premiją.

• "Lithuania", kurią redagavo dr. A. Gerutis, ir kurią parašė J. Puzinas, J. Jakštas, Alg. Budreckis ir Stasys Lozoraitis, leidžia Manyland Books, o leidimą finansuoja Lietuvos Nepriklausomybės fondas, kurio pirm. Emilija Čekienė.

tiek kovota, negalėsiąs išnykti. Žmogus turi giliai ir beveik esminę būtinybę išsakyti savo iliuzijas, savo mitus ir savo ilgesius. Tą jis daro dviem būdais: charakterių ir suasmeninimo pagalba (o tam atvaizduoti reikia turinio pagalbos) ir abstraktyškumo, kondensavimo, stilizavimo. tieku ašigaliai visad buvo ir liks. Jie yra lyg du priešingumai, besiekia to paties tikslo: savo paties išsakymo. Ligi šiol stengėmės siekti vieno priešingumo: personažų dramatinizavimo. Nūdien no rime pasiekti kitą priešingumą: vidinio gyvenimo išsakymą.

St. Goštauto ir J. Meko mintys apie naują kiną ir naują žmogų ne tik įdomios, bet ir padeda susiorientuoti Amerikos avangardo pastangose sukurti naują meną ir naują žmogų, išsivaduoti iš pasenusių tradicijų ir juos pildyti nauju turiniu.

Su pasitenkinimu konstatuoja me, kad abu mūsų vyrai tarp tautinių mastu veiksmingai talki ninkauja to naujo meno ir naujo žmogaus kūryboje.

P. Gaučys

• Dr. Marijos Glimbutienės knyga "Ancient Symbolism in Lithuanian Folk Art", išleista angliskai 1958 m. Philadelphiaje, i lietuvių kalbą išvertė Alfonsas Andriuskevičius, Lietuvos paminklų apsaugos ir kroatyros draugijos konsultantas.

• Lenkijos Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos Varšuvos skyrius susilaukė naujos valdybos, kurią sudaro: pirm. inž. Zigmąs Baltrušaitis, sekr. dail. K. Svainauskas, išd. Alfonsas Lukošius, nariai — Arturas Matukevičius, Elena Targonska ir Eleonora Pikutyte. Ši lietuvių draugija yra komunistinio atspalvio, lenkų valdžios legalizuota ir turi savo klubą Varšuvoje.

• Kauno miesto rajonas dar išplėstas. Dabar jis apima net 105 kv. kilometrų plotą ir ploth atžvilgiu pralenkia Paryžių. 1970 m. projektuojama Kaune pastatyti labai didelį Lenino paminklą, nors šis rusiško komunizmo kūrėjas su Kaunu ir jo augimu nieko bendra neturėjo.

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings

and Loan Association
John Pakel, Sr., President and
Chairman of the Board

LAKŠTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings Jums siūlo šešių mėnesių taupymo lakštus, už kuriuos pelnysite 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstantinėmis minimumas yra \$8,000.00. Nuosimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse žymimas santaupas aukščiausius nuosimčius, kokie kad yra leidžiami pagal Federalinės valdžios taisykles. Sudėtiniai nuosimčiai apskaičiuojami kiekvieną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE...

DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GROVEHILL 6-7575

HIGH RATES

4.75%

per annum
on regular savings

5.25%

per annum
on investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S TV and RADIO INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO,
STEREO APARATŲ PADAVIMAS IR TAISMAS. TAIPGI ORO
VĖSINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro

Sekmdieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

RAŠYTOJŲ KOVA PRIEŠ CENZŪRĄ

Rusų rašytojai reikalauja laisvo žodžio

GEDIMINAS GALVA

Rusai rašytojai sudrumstė klaidą, slegiančią ir nerimą keliančią tylą Sovietuose. Vakarus pasiekė tik kelių rašytojų aštrūs balsai, reikalaujantys panaikinti varžtus, kompartijos įvestą cenzūrą.

Rašytojas Grigorij Svirskis kalbėjo sovietiniame rašytojų suvažiavime drąsiai ir atvirai: "Žiauri ir akla cenzūra, kaip potvynis, praryja literatūrą. Rašytojų draugija bandė gelbėti tik kai kurių rašytojų — Solženicino, Becko ir kitų raštus. Ir kas gi? Kolektyvinė rašytojų nuomonė Sovietuose yra bereikšmė. Rašytojų draugija buvo paskandinta, kaip Kitežo m-tas, kurio tik bokštas išvydo vandens. Šiandieną gali spręsti kolūkių žemdirbiai, kaip sėti. Ukainė reforma įgyvendinama pramonės įmonėse. Tik rašytojams uždrausta būti savimi ir kitiems pasakyti, ką jie jaučia ir galvoja. Kiekvienas rašytojas turi sąžinę ir atsakomybę jausmą. Jis atakoja kaip parašė. Tačiau jo pagrindinė teisė pateikti skaitytojui, ką jis jaučia ir galvoja, šiandieną užgniaužta. Rašytojas, socialiniu požiūriu, yra tik antras ar trečios rūšies pilietis. Jį slegia būsio be teisės, slegia pirmą kartą, bet kovinga laisvės minties sargyba".

Kai šie Svirskio žodžiai nuaidėjo, jis buvo pašalintas iš rašytojų draugijos, kurios vardas užtikrina gera pragyvenimą jos nariams.

Pašaipia cenzūra

G. Svirskis tyčiojasi iš sovietinės cenzūros. Leningrade buvo uždrausta pjesė "Dionaso", o Maskvoje leista. Filmas "Prieš istorijos teismą" buvo leistas Maskvoje ir Leningrade, bet draudžiamas Gorkio mieste. Solženicino vardas buvo išbrauktas net literatūriniam aptarime, kuris buvo slunčiamas į užsienį.

Jis be pasigailėjimo čiažo rašytojus, kurie Stalino garbino ir šuo metu yra vyriausybės pagerbiami už šauksmą: atstatyti Stalino paminklus! Juk jie taip jau artimi Svetlanai Alekijevai, atsidurusi JAV ir bandančiai neišmanėlius mulkinti: mano tėvas buvo šventuolėlis. Tik a nuometinė santvarka buvusi kalta. Kai Aksionova ir Ginzburgas užsienyje pravėrė tiesos krautę, jie užsklėsti kalėjimo cėlėje.

Besitaikstantys cenzūrai ir jos ponams pvz. Zakrutkinas, Cuevas ir kiti šaukia: nelieskite praieities žaidų, palikite praieitį ramybėje. Tokį pat kvailinimo kelią pasirinko ir S. Alekijeva. Ir jai vakariečių kvailinimas geriau pavyko, kaip sovietiniams rašytojams, ulbantiem: Stalinas tevygė Lenino valią.

G. Svirskio kalba buvo nutraukta. Nežiūrint kliūčių, jis tęsė vitriolinę kalbą, kuri spaudoje buvo nutylėta, bet jos žodžiai sklido iš lūpų į ausis. Nereikia stebėtis, kad ir šios eilutės pasiekia skaitytojus tik dabar, nors Svirskis kalbėjo sausio 16 d.

Jis tęsė: "Leninas mokė net priešams nemeluoti, o mes šmeižiame draugus. Mes niekinam ir

šmeižiam Pasternaką, Solženicina, Voznesenski, Jevtušenką. Meluojame, kad jie ne patriotai. Mes meluojame, nes jau esame seniai įpratę meluoti. Melagyste siekiame, kad ir rašytojai meluotų. Ar Lenino bendradarbi Drabkina yra anarchiste, kaip kas norėtų tvirtinti, kad jos atsiminimai įstrigo?"

Kaverino smerkimas

Veniamin Kaverinas, žinomas mastytojas ir rašytojas, lyg malda rankas sudėjęs, norėtų dėsytis mintis be pykčio ir pagiežos. Jis rašo laiška savo senam bičiuliui, sovietinių rašytojų draugijos pirmininkui Konstantinui Fedinui: "Kostia, mes jau 48 metus vienas kita pažistame. Jau nystėje mes buvome draugai. Mes turime teisę vienas apie kitą spręsti. Jūsų buvę draugai stebisi, kas vertė save išprievartauti, sąžinės balsą nutildyti ir būti klusniu valdininku. Kas neatsimena Pasternako raštų tragedijos? Jūs su Pasternaku draugavote 23 m. Kai jis mirė, tūkstantčiai jį nešė virš galvų, o jūs viso to nepastebėjote, nors tai vyko jūsiškėje palangėje".

Griežtas reikalavimas

"Aš daug kuo nesistebiu, — tęsia Kaverinas. Nesistebiu jūsiškiu trukdymu išleisti literatūros antologiją, nedalyvavimu Pausanovio pagerbime ir jūsiškiu draudimu paskelbti Solženicino "Vėžio kamara", kai "Novij Mir" leidykla buvo pasirošius ją spausdinti. Nėra ko stebėtis, kad A. Bekui buvo duotas leidimas spausdinti, o vėliau atšauktas. Juk ir K. Semionovo dienoraštis tebelaukia stalčiuje skaidresnės dienos. Retas rašytojas neturi raštų, kurie praturtintų literatūrą, bet tebelaukia..."

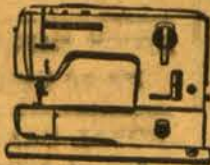
"Turbūt, ir jūs galvojate, kad reikia nubausti tuos, kurie savo raštus pasiuntė į užsienį. Sis žygis tik išprusus ginklą ir mūsų priešininkų rankas. Jūs turite atsakyti ir už šį sprendimą. Net nenumanydamas, tampate blogos valios reikšėjus, kuris jau yra sulaukęs paniekos ir pažeminimo rašytojų bendruomenėje. Jūsų nusikaltimai gali būti dovanoti, jei turėtumėte drąsos ir tvirtybės atšaukti ankstesnius sprendimus. Jūs numanote, kaip man buvo sunku šį laišką rašyti. Tačiau aš neturiu teisės tylėti".

Sis laiškas, rašytas sausio 25 d. pasiekė Vakarus tik po kelių mėnesių. V. Kaverinas jau neturėjo ko nustoti, išskyrus galvą, nes anksčiau buvo pakankamai persekiotas.

Sovietuose yra apgaulinga ledinė tyluma. Didysis šaltis — kompartijos diktatūra gali kurti metui užgniaužti žadą, jėga tvarkyti jaunimą, kuris tyli, baimės genamas, bet niekas nepajėgs numarinti minties.

SIUVIMO Mašinos

- * ELNA
- * BERNINA
- * NECCHI
- * VIKING
- * PFAFF
- * SINGER

Sveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.

Taisome, parduodame ir nuomojame prietaisus kalnomis ir salygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pataikome pagal skonį kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose.

R. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

M. Ivanauskas

Is liepos tapybos parodos, šiaudien 7 val. vak. atidaromos 50th Ave. ir 15th Street, Cicero, Ill.

Mano motinos laidotuvis

Is liepos tapybos parodos, šiaudien 7 val. vak. atidaromos 50th Ave. ir 15th Street, Cicero, Ill.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASE SEMENIENE

Keista pora

Keistoji pora filme "The Odd Couple" yra Oscar (Walter Matthau) ir Felix (Jack Lemmon), dvejetas "šiaudinių našlių", besistengiančių vargais negalais apeiti namų apyvoką Oscaro aštuonių kambarių bute New York. Neil Simon visa tai pritaikė ekranui iš savo paties labai sėkmingai pastatytų vaidinimų Broadway scenoje. Filme iškelti naminė situacija iš juokingosios pusės sudaro šios pirmos klasės satyro turinį ir atskleidžia vedusių žmonių gyvenimą. "Keistosios poros" įpročiai yra smarkiai išpūsti, bet, paremiant apgaulingai paprasto pasakojimo pagrindinę mintį, svarbiausia pa brėžiama tai, kad, nors vedybos yra sukuriamos danguje, tačiau jos yra tikrai sutvirtinamos ir išlaikomos žemėje.

Kai Felix, apglušintas naujienos, kad jam ruošiamas skrybės, atsiranda Oscaro bute įprastam kas penktadienio vakarą kortų lošimui, butas yra tikra pradžios scena. Jis valduoja begalinį apsilaidimą, kurį sudrėbęs, striksenantis, bambantis Oscar išvystė ir gina, lyg puikiausia gyvenimo tradicija. Jau teisėtai per skirtas, jis gerokai atsiliko sumokėti jam priteistus išmokėjimus vien dėl to, kad turi valgyti res-

toranuose ir išleisti tam daug pinigų.

Tuo tarpu Felix, hipochondriškas, apsigimęs švaros mėgėjas, taupus pirkėjas ir virėjas, dėkingas draugui už priėmimą kartu gyventi, atsikrausto į jo butą ir iš pagrindų jį perdirba. Tačiau, švelniaiariant, negauna nė ačiū už tai! Oscar net prikiša, kad švėra viską sugadinol! Susitvarkęs su išmokėjimais, jis maloniai pasikalba su buvusia žmona, kuri paskambina jam telefonu. Vilties švieselė gimsta, kad jo ir Felikso vedybos gali susitvarkyti. Režisierius stengiasi pabėgti nuo nuolatinio vaidavimo tarp keturių sienų. Todėl užgriebiamos scenos mieste, viešbutyje, ru tulio žaidimo salėje, maisto par-

TV REPAIRS

Many times we can tell what's wrong with a TV by the symptoms. Call us giving type of age and age and we will give you an idea of what's wrong and an approx. price. Guaranteed.

ARJAY ELECTRONICS
TEL. — 586-0011 (18 years exper.)

WAGNER & SONS

Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS — NAUDOTOS
Virs 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

duotuvėje, susidūrimo su policijos mašina, netgi Shea stadijone, kur Oscar, sporto rašytojas, aprašo "beisbolo" žaidimą, dalyvaujant tikrame gyvenime žinomiems sportininkams, kaip Heywood Hale Brown, deviniams savo tradicinį languotą švarką. Tačiau tokios saivališkos ekskursijos, nors ir labai juokingos nėra jau labai esminės, nes pats centrinis drmesys vis tiek klysta butan. Daug komišku nuotrupų išsivysto, besirutuliojant dialogo tarp dviejų draugų.

Nepasakytume, kad paties Si-

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome, ištepame, suderiname, pakeičiame (hoses) — žarnas.

Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis, maišelius ir visus prijungimus (dalis) visų gamybų siurbliams — Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois

(2 blokas į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDEN 4-5800

Jauki atmosfera — skanūs valgiai — skubus patarnavimas

VESTUVOMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI
NUO 10 IKI 800 ASMENŲ.

Atidara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad. ir šventad. nuo 1:00 val. popiet.

STEVE GIANAKAS, Artesian restorano įsteigėjas kviečia visus lietuvius dabar lankyti KILTY'S restoraną, kol bus atstatytas ARTESIAN restoranas. Atstatymo darbai jau pradėti ir tikisi atidaryti rpgsėjo mėnesyje.

St. Gianakas dėkoja visiems lankytojams, kurie pareiškė užuojautą dėl ištikusios nelaimės — gaisro, Artesian restorane.

mon sukurtas dialogas būtų juokingas, tačiau įdėtas į lūpas taip gabų komišku aktoriu, kaip Matthau (šis ypatingai geras šioje rolėje) ir Lemmon, jis kopio nuo juokingo lgi begaliniai juokingo. Matthau pats save viršija vėdo išraiška ir viso kūno "kalba", kurio nenukonkuruotų mažesnis aktorius su daug juokingesniu dialogu. Lemmon sukurtasis tipas yra tragiškai nervingas.

Gene Saks režisūra puiki, šalutiniai aktoriai neatsilieka nuo pagrindinių, ypač geros Monica Evans ir Carole Shelley, kikenančios kaimynės. Filmas — nebloga pramoga suaugusiems.

MALDOS UŽ TAIKĄ

Pietų Vietnamo katalikų Bažnyčia skelbė maldos už taiką savaitę nuo rugpjūčio 13 iki 21 d. Tai pranešė Saigono arkiv. Nguyen Van Binh. Parapijų kunigai skatinti kuo rūpestingiau sial bei gražiausiai pravesti maldos savaitę. Kviečiami visi katalikai melstis kartu su skaudžiai kenčiančiais vietnamiečiais.

MOVING

perkrausto baldus iš art. ir tol.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

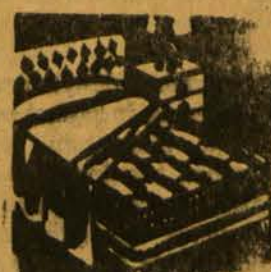
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutuopysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PProspect 6-8998

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimą askaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

Foto V. MAŽELIS

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

Mes mokame 5 1/4% ant visų taupymo sertifikatų per annum

MINIMUM SUMA \$5,000.00

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
President

MELBURNO „AUŠRA“

Anatolijaus Kairio „Viščiukų ūkis“ Australijos lietuvių scenoje

Melburno Lietuvių teatras „Aušra“ š.m. liepos 14 d., Melburno lietuvių namų salėje, suvaidino Anatolijaus Kairio 3 v. komediją „Viščiukų ūkis“. Vaidino: Pijū Sakalą — Vyt. Miliauskas, jo žmoną Agotą — Ald. Vyšniauskienė, jų sūnų Arūną — R. Žitkevičius, jų dukterį Giedrę — M. Gilytę, Arūno žmoną Nijolę — Ald. Butkutę, Giedrės sužadėtinį Andrių — Alg. Šimkus ir diplomata — B. Steponavičius. Veikalą režisavo Monika Gilytė, apšvietimą tvarkė L. Braniška, muziką pritaikė Algis Gilytis, rež. padėjėja ir „Aušros“ teatro vadovė Viltis Kružienė.

Vaidinimas gerai pasisekė. Salė buvo pilna žmonių. Pastatymą gražiai ir plačiai aprašė abu Australijos lietuvių laikraščiai „Mūsų Pastogė“ ir „Tėviškės Aidai“ savo liepos mėn. pabaigos laidoose. Ypač įdomus ir išsamus Marsiliaus straipsnis „Mūsų Pastogėje“, užvardintas „Nenorėčiau daug kalbėti...“. Štai būdingesnės ištraukos iš minėto straipsnio. „Tad netgi nuostabus, kad savojo teatro premjerai jau reikėjo pristatinti kėdes, nes atėjom urmu! O pasižiūrėti buvo kol Teatras, matyt, nenorėjo palikti jokios spragos, todėl pati vadovė p. V. Kružienė, prieš uždangai pakylant, visas šešias minutes išnaudojo pabrėždama veikalo naujoviškumą, vaizdą, jo idėjas ir visą kontraversiją, aptasakojo veikalo turinį, nušvietė atskirus charakterius, išanalizavo kiekvieno reakcijas į tam tikrus įvykius — satyrines ir alegorines situacijas. Vaidinimas prasidėjo. Muzika nutyla. Šviesos taške stovi armonikėlė pūtes inkubatoriaus mechanikas Andrius ir kukliai pareiškia — „nenorėčiau daug kalbėti“. Tai žodžiai, kurie pasiekė klausytojų ne tik ausis, bet ir lūpas. Su kiekvienu akto užbaigimu, užsidedus salėje šviesoms, matėme šviesėjantį ne tik teatro vadovės veidą, bet ir visų žiūrovų. Ergo — nenorėčiau daug kalbėti... Aišku, patiko!“

„Kai visas „Viščiukų ūkis“ jau buvo perėjęs per sceną, plačiai atvėrė akis ir visas atrodė aišku. Net ir p. Kružienės rūpestis, kad reikia iš anksto išaiškinti turinį, nušviesti idėjas, taip ir nusirito nuo scenos, kaip nereikalingas akmuo. O jeigu mus, neapsivilkusius jokiais kailiniais, privertė valandėlėmis pasivartyti kėdėse, suraukti nosį ir jaustis nepatogiai — reiškia, aktoriai perdavė idėjas, nors ir pirštų galais buvo pasiekta mūsų sąžinė, pagal autoriaus pasakymą, veiksmas ir turėjęs vykti.“

„Ir tas salės aptamsinimas, ir rolių paskirstymas, ir ta muzika, ir vaidmenų interpretacija pasiteisino. Kokiomis akimis žiūrėjome, tą matysime. Tobulieji, kurie pageidauja, kad baltas turis būtų baltesnis už baltą, mėgino sakyti, kad mergaičių rolių būtų galima sukeisti. Velnio pavadintą (motinos) cirko diplomata, girdi, gal dar padaryti velniškesnį, su ragais, žiaurų rėksnį...“

— Bet kodėl? — įsiterpė šalia stovėjęs jaunuolis: — ar blogiau mokas lietuviškai negali būti geresnių lietuvių?

— Ar blogi atpažinti ir su juo kovoti nėra sunkiau, kai jis sukinėjas tarp mūsų, mus vilioja,

Iš A. Kairio „Viščiukų ūkio“ Melburne: kairėje — M. Gilytė — Giedrė, dešinėje R. Žitkevičius — Arūnas.

Anatolijaus Kairio „Viščiukų ūkis“ Melburno lietuvių scenoje. Iš kairės į dešinę: M. Gilytė — Giedrė, A. Šimkus — Andrius, V. Miliauskas — Sakalas ir A. Vyšniauskienė — Agota.

DR. MACEINA APIE BENDRAVIMĄ SU KRAŠTU

Dr. Antanas Maceina, žymusis lietuvių filosofas, pasisako naujame „I Laisvė“ numeryje apie lietuvių vizitus į Lietuvą ir bendravimą su komunistų pavergtu kraštu.

„Prieš kokį dešimtmetį jie mus įkalbinėjo grįžti. Negrįžome. Dabar jie mus įkalbinėja aplankyti. Ir aš pats esu gavęs prašymą apsilankyti — su visomis „garantijomis“, kad galėsiu grįžti atgal į Vakarus“, — taip rašo dr. A. Maceina naujame „I Laisvė“ numeryje, kuris išeis rugsėjo mėnesį. Toliau dr. A. Maceina pažymi: „Kodėl visa ši propaganda? Ko jie siekia? Nejaugi komunistai, turį tiek akių bei ausų visame pasaulyje, nežinotų, kad grįžusieji iš Lietuvos yra nusivylę sovietinė santvarka ir pasireiškė neigiamų išpuolių? O jeigu jie tai žino ir vis dėlto lankymąsi skatina, tai čia slypi kažkoks planas. Koks? Jo turinio nežinome, tačiau jo buvimu abejojoti netenka. Viena tik aišku, kad šis planas nėra tam, kad sovietinė santvarka pakentų, bet kad jai padėtų bei ją stiprintų. Galimas daiktas, kad šis planas yra toks platus ir toks ilgametis, jog sovietai sutinka tuo tarpu pakelti kai kurių psichologinių nuostolių, sudarydami blogo išpuolio atsilankiusiems. Tačiau, ilgą nuo toliu matuodami, komunistai, matyt, tikisi šiuos nuostolius atgauti su kaupu...“ Prof. dr. A. Maceina nagrinėja detalai visą šį klausimą, atsakydamas į klausimus — ar tie vizitai (laisvųjų lietuvių) yra naudingi tautai ir krašte kenčiantiems lietuviams. Šį nepaprastai įdomų pasikalbėjimą su dr. A. Maceina turėtų perskaityti visi lietuviai, kurie dar sielojasi Lietuvos ir lietuvių reikalais.

pastebėjusieji jas atleido... Giedrė metė šampano stiklą taip smarkiai, kad šis nukrito salėje, prie žiūrovų kojų... Pirmame veiksmo šampanas buvo „pilstomas“ iš uždaryto butelio... Sakalas už miršo švarką su atkintuvu... ir t.t. Visa tai rodo su koku nepaprastu atsidėjimu buvo vaidinta, stengtasi, norėta ištesėti gal net geriau, negu reikia. Ir tai priklauso prie ano fantazijų pasaulio, kurį bandome sukurti, ir kuris praturtina mūsų skurdžią realybę.

Geriausios sėkmės Melburno teatrui, šiam gražiam, darbščiam ir pareigingam jaunų žmonių kolektyvui, „Aušrai“.

Tame pačiame „I Laisvė“ žurnalo numeryje rašo kun. dr. V. Rimšelis, MIC, jaunimo problemomis. Jaunimo atstovė Lyvia Garsienė, skautų veikėja, iš profesijos mokytoja, rašo apie Vakarus pasaulio sąmyšį ir kovą dėl Lietuvos laisvės. Ši jaunoji lietuvių veikėja nepagali kietesnių žodžių ir mūsų jaunimui, kuris bėga nuo bet kokios lietuviškos veiklos. Šis numeris, kaip ir kiti praeityje, nepaprastai įdomus ir aktualus. Žurnalo redaguoja Leonardas Valiukas. Šį žurnalą, išeinantį tris kartus per metus, galima užsisakyti rašant administratoriui: Mr. Aleksas Kulnys, 1510 East Merced Avenue, West Covina, California 91790. Prenumeratos mokestis metams: \$5 (JAV-se ir Kanadoje), visur kitur — \$3-.

MOVING
J. NAUJORAITIS
Apraustas perkraustymas.
Ilgų metų patyrimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai
taisu. Už patarnavimą vietoj \$3.
Už dirbtuvės darbą \$10.00 ir dalys.
Pasiūlaukite apie naujas
J. MIGLINAS
549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

Tik per Angliją..... Pigiau, greičiau, geriau, galima pasiūsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar jau pats laikas pagalvoti kokį dovanų siuntinėlių sudaryti ir pasiūsti savo giminėms. Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

Vasarinis 1968.1.
Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos labai geros vyriškos eilutės medžiagos, 3 1/2 jardo, vilnonės angliškos moteriškos eilutės medžiagos, 1 terlyno bliuskūtė, 1 vyriški nalloniniai marškiniai, 2 p. vyriškų arba moteriškų geriausios rūšies nalloninių kojų.

\$75.00

Vasarinis 1968.2.

Pavasarniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos pūktos eilutės medžiagos, storo nepermatomo nallonio medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nalloniniai labai geros rūšies marškiniai, 1 sv. šokoladinių saldinių, vyriškas arba moteriškas nalloninis lietpalis.

\$75.00.

Taip pat, į betkurį siuntinį galima dėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė skarelė. \$4.00, nalloninis itališkas lietpalis \$10.00., vyriški arba moteriški megstukai \$12.00., nalloniniai marškiniai vyriški \$7.00. Vyriškos arba moteriškos nalloninės arba vilnonės kojinės \$2.00.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E. 2. England
TELEF. — SHO 8734.

Su malonumu priimame ir užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio arba užsako kas Jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir Jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siunčiami šeimai.

KRONIKA

● Vilniaus universitetas su š. m. mokslo metų pradžia tikisi sulaukti rekordinio studentų skaičiaus — 14.000.

● Dailininkas vitražistas A. Stokšius sukūrė naują moderniško stiliaus vitražą „Vilnius“, kuris išstatytas šiuo metu vykstančioje Sovietų Sąjungos dirbinių parodoje Londone.

● Londone, Anglijos sostinėje, Sovietų Sąjungos suruoštoje pramonės ir prekybos pramonėje yra ir lietuviškų dirbinių, išstatytų Pabaltijo paviljone. Dėmesį traukia lietuviški baldai bei kilimai. Parodos vadovas N. Patolicevas pabrėžė, kad Lietuvoje statomi ir geri laivai. Taip vadinamoje „Apvaliojo stalo konferencijoje“ rusų politruakai papasakojo „apie Lietuvos istoriją ir laimėjimus tarybų valdžios metais“. Kita proga lietuvių grupė suruošusi koncertą, kurio metu pasirodė valstybės operos ir baleto teatro artistai — V. Daunoras ir E. Saulevičiūtė. O taip pat „Lietuvos“ ansamblio kanklinininkai. Taip vadinamos „Lietuvių dienos“ metu kalbėjęs švietimo ministro pavaduotojas J. Kavaliauskas, kultūrinių ryšių įstaigos vadovas R. Petrauskas ir kiti. Buvę rodomi ir lietuviški propagan-

A. ABALL ROOFING CO.
Isteigta prieš 40 metų.
Dengiamo viešo rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminius, rūsnius, putekamuosius vamzdžius. Dauguma iš lauko. Taisome nuorą „tuck pointing“. Pilnai apsidraudę. Viskas darbas garantuojamas.
LA 1-6047 arba RO 2-8778
Apkaičiavimai nemokamai. Skambinkite bet kurio laiku

Sinclair RICHMOND SERVICE
Kampas Richmond ir 63rd St.
Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Priklausau Chicago Motor Club. Nelaime atveju, skambinkite GR 6-3134 arba GR 6-3353. Sav. — Juozas (Joe) Juraitis

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
3008 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St. Tel. 254-3320
Lietuvių bendrovė turinti tele siuntinius siūsti savo vardu iš Chicago tiesiai į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas įvairių medžiagų, ital. lietpalčių ir kitų prekių. Priimami doleriniai dovanų užsakymai.
E. ir V. Žokauskai

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. rugpjūčio 24 d. 7

diniai filmai. Parodoje esą ir rusų modelisčių; galima buvo pastebėti ir Vilniuje sukurtų suknelių modelių.b.k.

TAIKOS SALA
Pirmoji „Taikos Sala“, įkurta Rytų Pakistane Tihang-Huy srityje žinomojo domininkono, gavusio Nobelio premiją, tėvo

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS TEVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME
THREE MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue Telefonas — YARds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue Telefonai: LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYSIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 West 63rd St., Chicago, Ill.
Telef. PROspect 8-0833 — PROspect 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Oldžiausias Paminklams Taisy Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
LACKAWICZ IR SŪNOS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANIA AVE. Tel. YARds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANIA AVE. Tel. YARds 7-1138 - 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 686-2820

Perskaityt Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAU NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYSITE NUO \$500 IKI \$1.000
PLYMOUTH * VALIANT

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

4030 Archer. VI 7-1515

“U WILL LIKE US”
CHRYSLER * IMPERIAL

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

60 METŲ AMERIKOJE

Vienos lietuvių istorija

JUOZAS ŽVILBUTIS

Simpatinga solistės Anitos Navickaitės - Karns motina Ona Juntelytė — Navickienė jau 60 metų išgyveno šiam krašte. Nors jau vyresnio amžiaus, bet dar energinga, gyva ir labai gerai atsimeina praėitį.

Vieną vakarą Miami mieste savo šaunioje rezidencijoje, ji ilgai pasakojo atsiminimus. Linksmi jį praleido jaunystę. Naujamiesty jutelių namai buvo smagių vakarų vieta. Onos jauniasis brolis Pranas gerai grojo harmonika, jam talkindavo pora vaikų smulkais, vienas "basetlia". Jų mamytė mylėjo jaunimą, tai ir rinkdavosi iš apylinkės kaimų pašokti, padainuoti.

Knygnešio Ūdros mokinė

Knygnešys Ūdra su broliu atgabendavo lietuviškų knygų iš Prūsų. Daugeli kartų teko tas brangias lietuviškas knygas mesti į židinį, žandams į Onos tėviškę atsilankius. Ona troško mokslo, šviesios gyvenimo ir jaunatvės pasiryžė su drauge išvykti į Petrapilį. Gavo tarnybą rusų mokykloje pas mokytoją. Palyginus su sunkiais ūkio darbais namie, gyvenimas Petrapily atrodė lyg žaidimas. Gaudavo pragyvenimą ir dar 10 rublių mėnesiui. Anuo laiku tai buvo gerai.

Atostogos netoli caro rūmų

Jai buvo labai įdomu stebėti didžiules Petrapilio gatves ir aikštes, marmuro statulas, sodus ir puošnius namus. Ypač buvo žavū, kai visa mokykla išvykdavo atostogų į Petropavelską dačą, esančią netoli caro vasaros rūmų. Atostogas mokyklai apmokėdavo vyriausybė, nes mokyklai buvo neturtingų. Vaikščiodavo po parkus, supdavosi karuselėse, klausydavo koncertų, ir viskas veltui. Vieną vasarą mokyklos sąskaiton galėjo praleisti atostogas Suomijoje, kur buvo to kio žavūs paplūdimiai.

Petrapily prie Nevos upės buvo lenkų bažnyčia, kur sekmadieniais buvo lietuviškos pamaldos. Jas uoliai lankė ir jaunoji Onutė. Eidama pro šalį katalikų bažnyčios, prie kurios buvo ir lietuvių kunigų bei klierikų, ji vis sukalbėdavo maldele už tėvynę.

Pirmas meilės laiškas — eilėmi s

Kartą buvo surengti šokiai mokslą baigusiems studentams pagerbti. Dalyvavo ir Onutė. Ją gerai šokino vienas lietuvis studentas, kuris vėliau atsiumė jai pirmą jaunystės meilės laišką, su rašytą eilėmis, kurias ir dabar tebeima. Vienas posmas buvo: "Sudiev, Onute, sudiev, pinavija, Tu širdy mano žydė kaip lelija".

Nueidama į operą, ji girdėdavo dainuojant ir tenorą iš Lietuvos. Pas jį tarnavusi Onutė draugė pasakojo, kaip jis toliau už miesto turėjo vilą, kur vykdavo lavintis dainuoti. Tvirtai išmokęs savo rolę, porą dienų prieš spektaklį tame namukly išėdavo, nei žodžio neištardamas...

Stebėjo carą ir revoliucijos šūvius

1903 m. Ona Petrapily stebėjo parade važiuojančią visą caro šeimą. Balti žirgai traukė pauksuotą karietą. Minios sveikinimo carą. Kai 1905 m. ėmė po-

kėti revoliucijos šūviai Petrapily, Onutė iš antro aukšto stebėjo tą baisią dramą.

Susitaupiusi, 1906 m. ji atvyko į tėviškę. Giminės ir kaimynai negalėjo atsiklausti jos pasakojimų. Gavusi "šipkartę" nuo tetos iš Amerikos, Onutė su broliu 1907 m. išvyko į JAV. Tryliką dienų plaukė per vandenyną. Pora vakarų audra jų laivą labai supo. Ona globojo ir pri-

Ona Navickienė

žiūrėjo sergančius keleivius. Tęsiant kelionę geležinkelio, vienoje stotyje užsibuvus, Onutės traukinys nušvilpė, ir jai teko nakvoti stotyje.

Savaitę \$3 už 12 val. darbo dieną

Nukeliavo į Hammondą, Ind., ir jau penktą dieną pradėjo dirbti Bates maisto gamybos bendrovėje. Teko dirbti po 11 ir 12 valandų dienoje, gaunant tik \$3 ir savaitę. Iš to reikėjo užsimokėti už kambarį ir maistą. Ne kartą suknubusi į pagalvę verkė, prisimindama šviesias dienas Petrapily.

Išgirdusi, kad Chicagoje uždirbama 4 doleriai savaitėje, persikėlė į ten. Čia tada buvo lietuvių trūkumas, ir ji greit ištekėjo už angliakasio Viktoro Navicko. Abudu išsinešė kuklią krautuvėlę 724 W. 14 pl. Čia buvo stambi lietuviška kolonija. Mūsų naujakuriai jau įstengė per dieną krautuvėje uždirbti \$5.00, o savaitgaliais net \$15 į dieną. Už jų krautuvės buvo erdvi sa-

Nijolė Manelienė

Onos Navickienės erdvūs namai Floridoje, amžinai žaliuojančių palmių paukštmėje.

lė. Savaitgaliais pasamdydavo orkestrą, susiorganizavo šokiai. Prekyba ėmė dar geriau sėksti. Pas Navickus įvykdavo daug vestuvių balių.

Lietuvių muzikos mokykla jų namuose

Užeiga buvo išpušta raudonmedžio drožiniais, langai papuošti gelėmis. Vienu metu įvyko didelės sprogimas. Liko nemažai žmonių be pastogės. Navickai daugelį priėmė pas save, visus apžiūrėjo, guodė. Žmonės kalbėjo, kad sprogo didžiulis dujų vamzdis.

Navickams sekėsi. Jie 1922 m. nusipirko dar vieną namą Melrose Parke. Geroj vietoj. Čia Navickai net iki Viktoro mirties, iki 1940 m., išlaikė valgyklą ir užėigą. Apylinkėje buvo pramonės įmonių, geležinkelio sandėlių, žmonės turėjo darbų ir pajamų. Verslas sekėsi. Jų namuose buvo sukurta savotiška muzikos mokykla — iš Chicago kas savaitę atvažiuodavo Saboniai jaunimo mokyti skambinti fortepijonu, groti smuiku. Ona galvojo, kad jaunimui bus lengvesnis gyvenimas su daina ir muzika širdyje. Besimokinančių motinos užsiimdavo rankdarbiais, kol pamokos pasibaigdavo.

Užpuola gengsteriai prohibicijos metu

Prohibicijos metu vieną kartą pas Navickus atsilankė gengsteriai ir įsakė, kad pirktų visas prekes tik jų. Navickas atsakė, kad pirktų, jeigu jų prekės būtų geros, bet dabar lankytojai nenori gerti jų gėrimo. Už tai gengsteriai į Navickų užėigą vieną kartą įmetė bombą, o kitu kartu atėjo kirviais išdraskė visą užėigą. Negalėjo nei pasiskusti, nes tuo laiku policija ėjo išvien su gengsteriais. Vis dėlto Navickai prisigyveno. Santaupų banke turėjo \$16.000, namie — automobilį. Deja, už-

Nijolė Manelienė

KURSAI KONGIECIAMS

Socialinio paruošimo kursai Kongo valstybės įžymesniems asmenims ir kaimų vyresniesiems labai sėkmingai yra vedami Baltųjų Tėvų kurie Bukavu mieste yra įsteigę Afrikos Socialinį Institutą. Negrų vadovai ypač yra mokomi naujų ūkininkavimo metodų.

gulė depresija, bankai užsidarė ir 1929 m. dingo visos Navickų santaupos.

Mokslas — tai nekilnojamas turtas

Bičiulių patariamai, Navickai daugiau santaupų į banką nebešė. Nusipirko dar vieną namą. Nekilnojamas turtas saugiau. Savo dukrą Anitą leido į mokslus, ir ji baigė Northwestern universitetą. Navickai tikėjo, kad mokslas tai nekilnojamas turtas. Jauniausioji duktė Stefanija irgi mokėsi.

Džiaugsmo ašaros Lietuvoj 1938 metais Ona turėjo laimės su dukra Anita aplankyti Lietuvą su "Pirmyn" choro ekskursija. Džiaugsmo ašaros liejosi, susitikus su broliais ir seserimis Lietuvoj. Ona tada pamatė kylančią Lietuvos gerovę. Grįžo iš Lietuvos, atsivėždami amžinus, šviesius atsiminimus.

Tarp Floridos žiedų

1940 m. ištiko skaudi nelaimė — vyro mirtis. Antrojo karo vadiniu ir turiniu priklausio tik moterims skaitytojoms. Bet jis yra tiek įdomus, kad vyrai ne tik jį skaito, bet jame ir bendradarbiauja, kaip antai Pranas Alšėnas, P. Gaučys ir kiti.

Ji visa širdimi dėkinga Visagaliui, kad jos sunkus darbas Amerikoje suteikė jai sėkmingą gyvenimą. Dabar ji su savo koncertuose pagarsėjusia dukterimi Anita Karns planuoja vėl iš Miami persikelti į Chicago apylinkes.

IS MOTERŲ PASAULIO

★ Faustina Mackevičienė gavo iš Julie Nixon malonų laišką, kuriame ji rašo: "Mieloji Ponia Mackevičienė, Jūs buvote taip dosni ir maloni, dovanodama man gražiusius gintaro karoliukus. Mano tėvai buvo beveik tiek pat sužadinti, kaip aš pati. Karoliai yra tokie puikūs, ir aš mėgstu gintaro spalvą."

Jūs savo taip šiltu draugiškumu veiksmu tikrai davėte pajusti mano seseriai, Dovydui ir man lyg mes būtume lietuvių bendruomenės dalimi.

Ivertindama, nuoširdžiai, Julie Nixon"

★ Nijolė Manelienė, kurios kaip modeliotojos, nuotraukas dėdame šiame skyriuje, buvo plačiai aprašyta "Chicago's American" dienraštyje kitų dviejų modeliotojų tarpe: iš Peru ir Danijos, kurios visos trys gyvena dabar Chicagoje. Nijolė, kuri savo profesijos teiznoma Nijolės vardu, aprašoma pirmoje eilėje, paminint, kad ji esanti viena iškiliausių modeliotojų, labai lieklaus, nurodomas josios nueitas kelias į pasisekimą nuo pat atvykimo į JAV. Nurodoma, kas pasukti šiuo žavesniu modeliavi-

MUMS BŪTINAS MOTERŲ ŽURNALAS

Visos lietuvių skaitykime "Moterį"

N. BUTKIENĖ, Reading, Pa.

Lietuvių moterų žurnals "Moteris" leidžiamas Toronte, Kanadoje, gabiai Z. Daugvainienės ir N. Kulpavičienės redaguojamas, yra gerai žinomas, gražus, gausiai iliustruotas leidinys. Jame skaitytojos randa jas dominančius klausimus kaip paskaityti. Puslapių išmarginti šiomis temomis: vaikų auklėjimas, moterų socialinis gyvenimas, sveikata, buito įrengimas, etiketas, mados, grožio palaikymas, valgių kepimas bei paruošimas ir daug kitų dalykų. Žodžiu, žurnals rūpinas kiekviena moteriai naudinga problema. Dažnai galima rasti vertingų kūrinių mūsų rašytojų, kaip Alės Rūtos, Gražinos Tu lauskaitės, Krivickienės ir kitų.

Atrodo, kad žurnals savo pavadinimu ir turiniu priklauso tik moterims skaitytojoms. Bet jis yra tiek įdomus, kad vyrai ne tik jį skaito, bet jame ir bendradarbiauja, kaip antai Pranas Alšėnas, P. Gaučys ir kiti.

Gal todėl viena ponia išskėlė klausimą: "Ar reikalinga moterims turėti atskirą žurnala? Juk vis tiek be vyrų pagalbos neapsieisime". Tačiau tokią pat teigė turi vyrai pasakyti: "Juk be moterų mes neapsieiname". Taip jau pasaulis sutvarkytas, kitaip nebebūtų ir žmonijos.

Seniai praėjo laikai, kada tik intymūs santykiai rišdavo vyrus su moterimis. Vedusiųjų porelių gyvenimo tvarka buvo padalin-ta taip: moterų autoritetas vyravo namie šeimoje, o politiniais, socialiniais, mokslo ir meno klausimais vadovavo tik vyrai.

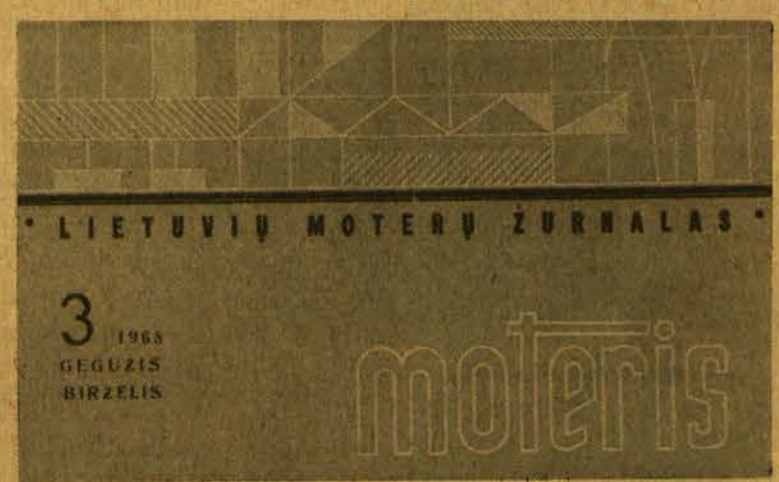
Didelėmis pastangomis moteris pralaužė sau kelią už namų ribų į plačius visuomeninės veiklos barus. Šiandien nėra jokių skirtumų tarp moterų ir vyrų veiklos. Visi lygiai pasirenka savo

biauja, kaip antai Pranas Alšėnas, P. Gaučys ir kiti.

Gal todėl viena ponia išskėlė klausimą: "Ar reikalinga moterims turėti atskirą žurnala? Juk vis tiek be vyrų pagalbos neapsieisime". Tačiau tokią pat teigė turi vyrai pasakyti: "Juk be moterų mes neapsieiname". Taip jau pasaulis sutvarkytas, kitaip nebebūtų ir žmonijos.

Seniai praėjo laikai, kada tik intymūs santykiai rišdavo vyrus su moterimis. Vedusiųjų porelių gyvenimo tvarka buvo padalin-ta taip: moterų autoritetas vyravo namie šeimoje, o politiniais, socialiniais, mokslo ir meno klausimais vadovavo tik vyrai.

Didelėmis pastangomis moteris pralaužė sau kelią už namų ribų į plačius visuomeninės veiklos barus. Šiandien nėra jokių skirtumų tarp moterų ir vyrų veiklos. Visi lygiai pasirenka savo

Žurnalo "Moteris" viršelio antraštinė dalis

Dail. Onos Šablauskienės dovana kupiškėnų nuotakai

Z. JUSKEVIČIENĖ, Cicero, Ill.

Dail. Ona Šablauskienė

Išėjimo kultūros bare pasirodė nauja plokštelė, tai "Lietuviškos vestuvės" — kupiškėnų vestuvės. Plokštelė — įdomus, patrauklus lietuviškojo folkloro lo bis.

Kaip jau iš tautosakos ir literatūros žinome, senovės lietuvių vestuvės buvo puošnios, linksmos — graudžios ir ilgos. Čia minimos plokštelės atveju, Rytų Lietuvos etnografinis kupiškėnų kolektyvas suvaidino-pristatė

lietuviškas vestuves. Tose vestuvėse gailiai rauda nuotaka, klegia piršlys melagis, traukia — graudžias dainas mergvakario merginos ir t. t. Veiksmas palydimas tarmiška aukštaičių kalba. Šis vestuvinis vaidinimas pasiekė Kanadą juostoje. Montrealiečių kultūrininkų grupė įgrojo jį į plokštelę. Apie plokštelės turinį plačiau čia nerašysiu, nes tai jau buvo spaudoje padaryta kitų. Šio rašinio paskirtis pristatyti skaitytojams Lietuviškų vestuvių plokštelės viršelį, dail. Onos Šab-

Plokštelės "Lietuviškos vestuvės" aplanko viršelis, pieštas Onos Šablauskienės.

lauskienės kūrybinę dovana kupiškėnų nuotakai.

Plokštelės viršelį puošia sugestytus, abstraktinius, juoda-balta grafikos darbas. Piešinio realybę suvokti, temą atspėti dailininkė palieka pačiam žiūrovui. Žvelgiant į piešinį, vieną kartą galima matyti: ratu susėdusias, dainuojančias, "gerklus plėšiančias" mergvakario dalyves, kitu atveju galima matyti vien rūtų vainiką, net ratu šokančius vestuvinius. Žodžiu sakant, dailininkė sugeba žiūrovui užimponuoti ir jį užintriguoti. Na, o jei šis jos darbas būtų atliktas tapyba ir būtų linksmo kolorito, tai dailininkė būtų visai vykusiai išsikiusi plokštelės turinį — vestuvių

specialybę pagal patraukimą ir pajėgumą. Net ginti savo tėvynę merginos, pvz. Izraelyje, yra kviečiamos į kariuomenę kartu su jaunuoliais.

Tad atrodo, kad ta ponia teisingai pabrėžė, jog nėra reikalo skirtis nuo vyrų ir spaudoje. Tačiau taip nėra.

Kiekvienai mokslo šakai, kaip medicinai, technikai, telsei, menai ir kitoms specialybėms yra spausdinami specialūs leidiniai, kuriuose bendradarbiauja ir kuriuos skaito ne tik tų dalykų specialistai, vyrai ir moterys, įgiję atitinkamas kvalifikacijas, bet ir tie, kurie šiaip domisi viena ar kita mokslo šaka. Dėl to didesni dienraščiai taip pat skiria tiems dalykams nemažą vietos ir savo puslapius taip sutvarko, kad būtų lengva norimą skyrių rasti.

Dienraštis "Draugas" turi skyrius: sveikatos, sporto, studentų, skautų, ateitininkų, vyčių, vaikų, na ir gražiai redaguojama moteriškąjį "Moterų gyvenimą". Tas skyrius pasirodo du kartus per mėnesį. Jame dažnai parašo taipgi ir vyrai, kas rodo, jog "Moterų gyvenimo" klausimai liečia kiekvieną skaitytoją, nežiūrint jo lyties. Tačiau, deja, dviejų puslapių per mėnesį neužtenka patenkinti moteris specialiai jas dominančiais klausimais. Pats gyvenimas verčia turėti moterims išskirtinį leidinį. Šią spragą užpildo žurnals "Moteris", tikrai naudingas ir pageidaujamas leidinys. Lieka tik palinkėti jo redakcijai ir toliau daug pasisekimų šiame darbe, o visoms lietuviškos moterims linkėtina žurnala tuoj pat užsiprenumeruoti. Jo adresas: "Moteris" 1011 College Str. Toronto 4, Ont. Canada. Prenumerata metams \$5.00. "Moteris" išleina kas du mėnesiai, didelio formato, gausiai iliustruota, 30 psl.

nuotakas, kuriose vis dėlto yra daugiau džiaugsmo, nei ašarų...

Tenka pastebėti, kad dail. Ona Šablauskienė sugeba meniškai valdyti netik grafikos plunksnelę, bet ir teptuką. Yra padariusi ir skulptūros darbus, o žiuos jos darbus meno kritikai yra teigiamai įvertinę.

Dail. Ona Šablauskienė meno mokslo sėmės Kanadoje, kur ji ir gyvena, Montreale muzejuje ji lankė skulptūros klasę penkerius metus. Lankė prancūzų dailininkų vedamus kursus—L'Ecole Des Beaux Arts de Montreal ir privačių dailininkų meno studijas. Gilindamasi į meno problemą, dailininkė nuolat lanko muziejus, galerijas Kanadoje ir Amerikoje. Dailininkė savo meno kūrinis yra parodžiusi visuomenei jau daugelį kartų: yra dalyvavusi plokštelės viršelyje, rengtų lietuvių ir kanadiečių dailininkų. Dailininkė yra laukiamą su savo kūryba ir Chicagoje.

Mes, moterys, sveikiname dailininkę Oną Šablauskienę, dalyvaujančią kupiškėnų vestuvėse su savo kūrybos dovana — vainiku skirtu kupiškėnų nuotakai. Tad, kupiškietė sese, ir priimk šią dovana iš išėjusių sesės, kuri šia dovana išsako asmenišką ir mūsų visų nemarų meilės jausmą tau, sese, ir mūsų brangiajai tėvynei Lietuvai!

Kodėl kartais moterys nesugyvena?

Nieko neįvyksta šiame margame pasaulyje be priežasties. Štai, astrologai, "išskaitę iš žvaigždžių", pataria nepakviesti į tą patį pobūvį moterų, gimusių vasario 20 — kovo 20 dienomis ir gimusių gegužės 21 — birželio 21 dienomis. Pasirodo, kurių gimta dienis yra vienoje kurių tų dienų pirmojoje kategorijoje, tos moterys yra labai jautrios ir nepaprastai lengvai dėl menkiausių pastabų išsižeidžia, kurios gimusios antroje kategorijoje, tos mėgstą juoką ir pramogas.